

Vysoká škola kreativní komunikace

Študijný obor: Management v kreativním průmyslu

Katedra marketingové komunikace

Študijný program: Kreativní marketing a komunikace

Odbor: Management v kreativním průmyslu

Bakalárska práca

**Súčasná hudba ako sociálny, kultúrny a
marketingový fenomén**

Vypracoval: Edgar Cangama

Vedúci práce: PhDr. Michaela Vaculíková, Ph.D.

Čestné prehlásenie

Prehlasujem,

že bakalársku prácu na tému *Súčasná hudba ako sociálny, kultúrny a marketingový fenomén* som vypracoval samostatne.

Použitú literatúru a podkladové materiály uvádzam v priloženom zozname literatúry.

Prehlasujem,

že všetky citácie použitých prameňov sú úplné a v práci som neporušil žiadne autorské právo. (v zmysle zákona č. 121/2000 Sb., o práve autorskom a o právach súvisiacich s právom autorským).

Všetku použitú, literatúru vrátane podkladových materiálov, uvádzam v priloženom zozname literatúry.

V Prahe dňa

Podpis

Rád by som týmto poďakoval pani PhDr. Michaele Vaculíkovej, Ph.D. za odborné konzultácie a rady v priebehu spracovania tejto bakalárskej práce.

Abstrakt

Cieľ:

Cieľom bakalárskej práce je v teoretickej časti popísať vznik a vývin hudby naprieč storočiami, popísať, v akej miere zmenil technologický pokrok hudobné odvetvie a v čom najviac prispel k zmene hudobného priemyslu do takej podoby, v akej sa dnes nachádza. V praktickej časti je cieľom analyzovať, či má hudba, ktorú počúvame, videoklipy, ktoré sledujeme a lyrický obsah, ktorý cez ne vnímame, vplyv na naše rozhodovanie, sociálne kruhy a na to, čo vnímame ako normálne, mimo normy, či správne a nesprávne.

Metódy:

Ako hlavná metóda na potvrdenie/vyvrátenie mojich hypotéz je použitá dotazník. Pomocou dotazníku som vyspovedal 289 respondentov vo veku od 1-40 rokov.

Výsledky:

Výsledky dotazníku majú potvrdiť/vyvrátiť moju hypotézu o tom, že hudba ktorú počúvame a videoklipy, ktoré sledujeme, majú priamy vplyv na našu myseľ, na naše hodnoty a na to čo považujeme za správne a nesprávne.

Kľúčové slová

Trap, Hip-hop, Rap, Streamovacie platformy, iPod, digitálna distribúcia, syntetizácia zvukov, producent, interpret, soundcloud rapperi, hudbný žáner, playlist, underground, transgresia.

Abstract

Goal:

Goal of this Bachelor thesis is in theoretical part to describe formation and evolution of music over the centuries, also describe how much technological progress affected music industry in to the form in which is today. In practical part is goal to find out if, and how much, the music that we listen to, and the content which we receive through it, affects our decision making, building our social circles and what we consider as normal or too much.

Techniques:

As a main technique to confirm / disprove my hypothesis is used questionnaire. With my questionnaire I have interviewed 289 respondents in the age of 1 to 40.

Results:

Results of the questionnaire are supposed to confirm or disprove my hypothesis, that the music we listen to and music videos that we are watching, have an affect on our mind, values and on what we consider as right or not.

Key words:

Trip, Hip-hop, Rap, Streaming platforms, iPod, digital distribution, sound synthesis, producer, artist, sound cloud rappers, music genre, playlist, underground, transgression.

Obsahf

Čestné prehlásenie	2
Abstrakt.....	4
Abstract	5
Úvod.....	5
1. Vznik a vývoj hudby, starovek - klasicizmus	6
1.1 Starovek:	7
1.2 Stredovek:	9
1.3 Gotika:	11
1.4 Svetová renesancia:.....	12
1.5 Baroko.....	13
1.6 Svetový Klasicizmus:	16
2. Od gramofónu po digitál.....	19
2.1 Cílené využitie zvukového záznamu pre tvorbu	19
2.2 Magnetofónový pás zmenil charakter procesu hudby	20
2.3 Computerizácia / Software pre komponovanie a spracovanie zvuku	22
2.4 Revolúcia v hudobnom priemysle, všetky pesničky sveta vo vrecku poslucháča	24
3. Svetoví umelci z detskej izby	31
3.1 Umelec, manažér a vydavateľstvo v jednom	35
3.2 Nová doba a s ňou nová dominujúca subkultúra menom Hip Hop	37
Praktická časť.....	39
1. Predpoklad/Hypotéza praktickej časti	41
1.1 Dotazník.....	42
Záver	69
Zoznam literatúry:.....	73
Zoznam internetových zdrojov:	73

Zoznam obrázkov:	76
Terminologický slovník:	78

Úvod

Cieľom bakalárskej práce je v teoretickej časti popísať vznik a vývin hudby naprieč storočiami, popísať, v akej miere zmenil technologický pokrok hudobné odvetvie a v čom najviac prispel k zmene hudobného priemyslu do takej podoby, v akej sa dnes nachádza. V praktickej časti je cieľom analyzovať, či má hudba, ktorú počúvame, videoklipy, ktoré sledujeme a lyrický obsah, ktorý cez ne vnímame, vplyv na naše rozhodovanie, sociálne kruhy a na to, čo vnímame ako normálne, mimo normy, či správne a nesprávne.

Túto tému som si zvolil z dôvodu, že sám patríam do kategórie mladých umelcov, ktorí vďaka technologickému pokroku v druhej polovici 20. storočia, dnes môžu tvoriť hudbu v domácich podmienkach a vďaka novodobým možnostiam distribúcie ako sú streamovacie platformy, či vďaka video platformám ako YouTube, môžu dostávať svoju hudbu pomerne jednoducho až ku koncovému zákazníkovi. Navyše tieto platformy poskytujú umelcom finančné odmeny v priamej úmernosti s počtom prehratí, ktoré dokáže daný umelec vyprodukovať a tým mnohokrát zvyšuje potenciál sa hudbou v dnešnej dobe užívať na plný úväzok. Celý tento proces technologického vývoja a významné milióny, ktoré napomohli podobe hudobného priemyslu ako ho poznáme dnes, plánujem popísať v druhej polovici teoretickej časti tejto bakalárskej práce.

Zamerat' praktickú časť na analýzu poslucháča a vplyvu hudby na jeho rozhodovanie v tvorbe sociálnych kruhov či považovania určitých vecí za správne a nesprávne, som sa rozhodol na základe toho, že sám patríam medzi fanúšikov momentálne najpopulárnejšieho svetového hudobného žánru hip-hop/rap, ktorý si popularitu určite získal aj dávkou svojej kontroverzie, kedy si jeho interpreti v žiadnom prípade nedávajú servítku pred ústa a s lyrickým či vizuálnym obsahom tejto hudby je úzko spojený sex, násilie či drogy. Práve z tohto dôvodu ma osobne veľmi zaujíma možný výsledok a potvrdenie či vyvrátenie mojich hypotéz ohľadne vplyvu sledovania a počúvania podobnej hudby na jej publikum.

Zistenia v dotazníku by mohli načrtnúť potenciálne výsledky a námet pre ďalšie štúdie a práce, zamerané na podobnú problematiku.

1. Vznik a vývoj hudby, starovek - klasicizmus

Aby sme mohli lepšie chápať vplyv súčasnej hudby na naše správanie v spoločnosti a na našu kultúru, musíme najprv pochopiť, kde sa u nás vôbec hudba vzala, ako sa vyvíjala a prečo je pre ľudí tak dôležitá. Človek je od svojej podstaty tvorivou bytosťou, a to sa prejavovalo už od úplných počiatkov jeho bytia. Tento vývoj môžeme sledovať vďaka mnohým artefaktom, ktoré sa počas rokov našli a vďaka nim môžeme tento vývoj nie len viac datovať, ale aj doňho priamo nahliadnuť. Okrem vytvárania sošiek či maľovania na jaskynné steny, je nám známe, že už ľudia v praveku objavovali a cítili hudbu. “Hudba je tak stará, ako ľudstvo samo. Praveký človek prežíval smútok, radosť, odvahu, strach, nadšenie... a svoje prežitky dokázal vyjadriť plačom, smiechom, krikom či zavýskaním... Práve v týchto hlasitých prejavoch sú korene prvých melódií. Žil v tichu a počul spev vtákov, zvuky zvierat a napodobňoval ich.”¹

Práve v týchto tichých chvíľach sú zapustené prvé korene našej hudby. Určite ste aj seba nie raz pristihli pri tom, ako si krátite dlhú chvíľku práce či prechádzky pospevovaním či popískovaním melódie, ktorá vám uviazla v hlave a nie a nie ju z nej dostať. Zatiaľ čo niekedy nás toto nutkanie spievať si určitú melódiu otravuje a snažíme sa nájsť akýkoľvek spôsob, ako melódiu z hlavy dostať, inokedy nám vďaka nej sebanáročnejšia práca príde ako gombička či nekonečný výlet ubehne raz dva. Nie je náhodou, že si naši predkovia pracujúci celé dni na poliach a lúkach, obrábajúc pôdu a pestujúc plodiny, vytvorili svoje vlastné pracovné piesne, ktoré si počas tohoto dlhého dňa, práve na jeho skrátenie, spievali. Dnes tieto piesne poznáme ako náš tradičný folklór a kultúrne dedičstvo. To je práve to, čo robí z hudby neoddeliteľnú súčasť našich životov - má totižto priamy vplyv na naše emócie a pocity. Nielenže nám umožňuje ich vyjadriť a tým sa prirodzene vyfiltrovať (umožniť príchod nových a kreatívnych myšlienok), ale dokáže nám určitú náladu aj priamo vyvolať a stimulovať, čím nám pomáha viac prežívať určité chvíle, či naopak rozveseliť sa a prekonať tie menej príjemné. To je práve jeden z dôvodov, ktorý ľudí podvedome núti neustále sa zaoberať hudbou a tvoriť ju, vďaka

1 .” -HV001: Hudba pravěku. E-learning Gymnázia Boženy Němcové, Hradec Králové [online]. Dostupné z: <https://moodle.gybon.cz/mod/page/view.php?id=221>

čomu s nami hudba vydržala od praveku až do súčasnosti a s veľkou pravdepodobnosťou sa nevytratí ani v budúcnosti.

Veľký vplyv na vývoj hudby v praveku mala aj samotná podstata života pravekého človeka. Praveký človek mal totiž nutkanie oslavovať nadprirodzené sily, v ktoré veril, formou rituálov. “Nedokázal si vysvetliť mnohé javy, uctieval akúsi nadprirodzenú silu či bytosť. Vytvoril si rituál - obrad.”² - Práve tieto rituálne obrady boli prvou možnosťou hudby ako vyniknúť a dostať jej účastníkov do určitej spoločnej atmosféry a nálady. Dajú sa tieto obrady považovať za predchodcu dnešných koncertov či hudobných akcií? Svojím spôsobom určite áno. Dnes je hudba takisto využívaná na masové zhromažďovanie ľudí s rovnakým hudobným vkusom či podobným pohľadom na život a jeho hodnoty. Jednak tieto koncerty fungujú ako určitý regulovaný prejav *transgresie*, ale zároveň aj ako príjemná jednoduchá cesta stretnúť ľudí s podobnými názormi a správaním, čo je nám ako jedincovi spoločensky založenému vždy príjemné, ale k tomuto sa ešte dostaneme neskôr v ďalších kapitolách tejto práce.

1.1 Starovek:

Hudba sa do podoby, ako ju poznáme dnes, začala viac formovať v ranom období staroveku. Jednotlivé kultúry začali hudbu viac a viac študovať, sústreďovať sa na ňu a využívať ju vo svoj prospech. Za najstaršiu hudobnú kultúru sa považuje Čína, hudba v nej bola priamo spätá s kultúrou, tancom, poéziou a drámou. “Poznali celú päťtónovú stupnicu – pentatoniku. Verili v kúzelnú moc hudby, v jej schopnosť obmäkčiť ľudské srdcia. Nástroje, ktoré používali boli: flauta čchin, zvonkohra ččing, bubon, gong, šalmaj, priečna flauta, veľký orchester (829 hudobníkov) na cisárskom dvore.”³

Medzi hudobné veľmoci raného staroveku patrila aj India a Egypt. India bola oproti Číne neobyčajne hudobne rozmanitá, oktávu delili na 22 dielov a vraveli, že “tónin je ako morských vlín”. Hudbu tu úzko spájali s náboženstvom a panovníci aj najvyšší duchovní boli vždy hudobníci. Medzi ich hlavné nástroje patrili: vina - strunný nástroj

² HV001: Hudba pravěku. E-learning Gymnázia Boženy Němcové, Hradec Králové [online]. Dostupné z: <https://moodle.gybon.cz/mod/page/view.php?id=221>.

³ HV001: Hudba pravěku. E-learning Gymnázia Boženy Němcové, Hradec Králové [online]. Dostupné z: <https://moodle.gybon.cz/mod/page/view.php?id=221>.

podobný cimbalu, bambusové flauty, zvieracie rohy, brnkací nástroj tekvicového tvaru, gongy, bubienky, zvonkohry či šaljmaje. 4

Egypt bola takisto veľmi vyspelá hudobná kultúra, v ich hieroglyfických zápisoch sú doklady o hudobných súboroch (napríklad flautisti, harfisti a speváci) zvykli hrať otrokom pri práci a hudba v tejto kultúre bola priamo spätá s bohoslužbou. Hudobníci boli v Egypte veľmi váženými občanmi. Ako ich hlavné nástroje používali: harfy, šalmaje, flauty, lýry, klapadlá, brnkadlá, bubny či trúbky.

Jedno z veľkých a významných hudobných dedičstiev nám priniesla aj kultúra, ktorá je pre nás dodnes v mnohých odvetviach absolútnym základom poznania – Antika staroveké Grécko a Rím. Grécko (cca 8. storočie p. n. l. až 476 n. l. t. j. zánik západorímskej ríše) sa považuje za krajinu, ktorá zanechala ľudstvu absolútne najväčšie hudobné bohatstvo. Nielenže bola hudba súčasťou iných umeleckých odborov ako napríklad literatúry, drámy či tanca, hudba v tejto kultúre bola súčasťou samotnej výchovy. Bola spojená s náboženskými a spoločenskými obradmi, ale takisto bola dokonca súťažnou disciplínou na olympijských hrách. Pochádzajú z nej termíny ako muzika, melódia, harmónia, symfónia... A využívame ich poznatky o sústave tónov, intervalov, stupníc, akordov či hudobného názvoslovía.5

Charakteristika gréckej hudby:

- Jednohlas pri speve sólovom aj zborovom
- Nástrojový sprievod komponovaný ako jednohlas, zhodný so spievaným hlasom
- Základným tónovým útvarom bola zostupná stupnica (13 druhov) - dórska, frygická, lydická
- Gréci dokázali zapisovať tóny - veľkými písmenami gréckej abecedy
- Najstaršia je Seikilova pieseň nápis na náhrobku pri Smyrne v Malej Ázii (1.- 2. stor. n. l.)
- Hudobné námety sa vyskytujú aj v ich mytológií (Apolón, Orfeus, Múzy, Pan, Syrény, Dionýsos, Bakchnatky)
- Nástroje: kithara, lyra, harfa, aulos, Panova flauta,..
- Termín: *Plutarchos* - “Človek hudobne vzdelaný bude ďaleko každého nečestného jednanía.”

4 HV001: Hudba staroveku. E-learning Gymnázia Boženy Němcové, Hradec Králové [online]. Dostupné z: <https://moodle.gybon.cz/mod/page/view.php?id=222>

5 HV001: Gregoriánský chorál. E-learning Gymnázia Boženy Němcové, Hradec Králové [online]. Dostupné z: <https://moodle.gybon.cz/mod/page/view.php?id=223&forceview=1>.

Na rozdiel od Grécka, v Ríme nebola pestovaná úcta k hudbe, používali hlavne hudbu vojenskú a k oslave (zábavám).

1.2 Stredovek:

Dávno pred pádom západorímskej ríše vzniklo v Palestíne nové náboženstvo - kresťanstvo. Práve to sa významne zaslúžilo o šírenie hudby v tomto období. Súčasťou kresťanských bohoslužieb boli liturgické spevy, najčastejšie zložené zo 1.) Žalmov: zbierka zhudobnených, prosebných a oslavných textov zo Starého Zákona (asi 150). 2.) Hymien: zhudobnené chválospevy, ktoré nepochádzali z biblie. ⁶

Gregoriánsky chorál: tento známy pojem predstavuje jednohlasný spev bez sprievodu nástrojov na latinské texty z biblie, má voľné tempo bez presného určenia taktov alebo dĺžok nôt, klenutou melódiou, často spôsobenou melizmatmi, (na 1 slabiku sa spieva viac tónov) opak je sylabický spev (na 1 slabiku 1 tón). Gregoriánsky chorál môže spievať sólista, zbor, môže sa striedať sólista so zborom (responzoriálny spev) alebo 2 a viac zborov (antifonický spev).⁷

Táto forma zostala dodnes trvalou súčasťou bohoslužieb rímsko-katolíckej cirkvi (hlavne v Taliansku, Južnom Francúzsku, Španielsku a Grécku). Takisto sa využívali tzv. Neumy - prvé notové písmo, znaky podobné diakritickým znamienkam. Umiestňovali sa voľne nad text a neudávali ani presnú výšku ani dĺžku tónu, iba smer melódie, rôzne ozdoby a počet tónov v znaku. ⁸

Počiatky viachlasu:

Už v 7. storočí došlo k súčasnému zneniu dvoch a viac hlasov – tzv. viachlasu.

V 9. storočí bola melódia chorálu sprevádzaná ďalším hlasom. Hlavný hlas - "cantusfirmus" tvoril chorál a druhý hlas prebiehal na druhom tóne (najjednoduchší dvojhlas) alebo bol obvyklý súbežný pohyb oboch hlasov v čistých intervaloch (1, 4, 5, 8) - tzv. Organun (najčastejší typ dvojhlasu). Pokiaľ sú hlasy v protipohybe označuje sa tento typ dvojhlasu ako discantus. Raný viachlas sa postupne vyvíjal, rástol počet hlasov

⁶ HV001: Gregoriánsky chorál. E-learning Gymnázia Boženy Němcové, Hradec Králové [online]. Dostupné z: <https://moodle.gybon.cz/mod/page/view.php?id=223&forceview=1>

⁷ HV001: Gregoriánsky chorál. E-learning Gymnázia Boženy Němcové, Hradec Králové [online]. Dostupné z: <https://moodle.gybon.cz/mod/page/view.php?id=223&forceview=1>

⁸ HV001: Gregoriánsky chorál. E-learning Gymnázia Boženy Němcové, Hradec Králové [online]. Dostupné z: <https://moodle.gybon.cz/mod/page/view.php?id=223&forceview=1>

ktoré zaznievali spolu s cantom a firmom. Postupne dochádzalo k prelínaniu umeleckej, duchovnej, svetskej a ľudovej hudby. Od 12. storočia sa začali používať vo viachlasoch aj sexty a tercie (v duchovnej hudbe predtým zakázané).⁹

V tomto období vznikli aj najstaršie české hudobné pamiatky ako napríklad duchovná pieseň *Hospodine, pomiluj ny* - vrúcna prosba k Bohu o úrodu a pokoj na Zemi. V Čechách najprv prevažovala slovanská liturgia vďaka Veľkomoravskej ríši a neskôr sa presadila liturgia latinská. Na prelome 12. a 13. storočia vzniká pieseň *Svätý Václave*. Obe piesne sa v neskorších storočiach stali mnohokrát námetom pre hudobné diela iných českých skladateľov.¹⁰

Svetské piesne v stredoveku - doba románska (1000 – 1200)

Okrem liturgických spevov sa objavila aj tzv. ľudová pieseň. V tomto období existovala už aj tzv. umelá svetská tvorba, ktorá sa hrala od 7. storočia medzi kočovnými hudobníkmi (rytieri, ochudobnení šľachtici, služobníci, potulní študenti) putovali z mesta do mesta a predvádzali svoje umenie, vystupovali takisto aj ako básnici, tanečníci, herci, kúzelníci či šašovia. Námety zvyčajne brali zo spoločenského života, politiky a histórie. Podľa obsahu sa rozlišovali na:

- 1.) Chansony – piesne milostné
- 2.) Balady – piesne tanečné
- 3.) Serenády - piesne večerné
- 4.) Plankty – piesne smútočné, pijanské, mravoučné, historické, parodické

Väčšinou boli sólové, no občas sa v refréne uplatnil aj zbor. Ako sprievodné nástroje sa využívali: lýra, harfa, fidula (predchodca huslí), rubeba (predchodca violoncella), zobcová aj priečna flauta a bicie nástroje.¹¹

⁹ HV001: Středověk - vícehlas, Doba románská. E-learning Gymnázia Boženy Němcové, Hradec Králové [online]. Dostupné z: <https://moodle.gybon.cz/mod/page/view.php?id=224&forceview=1>

¹⁰ HV001: Středověk - vícehlas, Doba románská. E-learning Gymnázia Boženy Němcové, Hradec Králové [online]. Dostupné z: <https://moodle.gybon.cz/mod/page/view.php?id=224&forceview=1>

¹¹ HV001: Středověk - vícehlas, Doba románská. E-learning Gymnázia Boženy Němcové, Hradec Králové [online]. Dostupné z: <https://moodle.gybon.cz/mod/page/view.php?id=224&forceview=1>

1.3 Gotika:

V 12. storočí bola hudba doménou prevažne potulných rytierov nazývaných trubadúri. Toto obdobie taktiež nazývame ako *arsantiqua* - staré umenie, z hľadiska viachlasnej hudby považujeme za hlavných predstaviteľov Leonisusa a Perotinusa, pôsobili pri Parížskej katedrále Notre-Dame napísali okrem iného aj Magnus Liber Organi - veľký cyklus viachlasných skladieb, používali až štvorhlasy.¹²

Ars Nova známa taktiež ako nové umenie, výrazná v 14. storočí, využívala vo väčšej miere svetské námety, ľudové spevy, bola spevavejšia, ozdobnejšia a rytmicky pestrejšia. Významné dielo tejto doby je napríklad *Guillaume de Machaut* od francúzskeho básnika a skladateľa, sekretára Jana Luxemburského. Takisto sa v tomto období datuje vznik kontrapunktu (nota proti note – punctum kontra punctum), pôvodne bola snaha napísať jednu alebo viacero samostatných melódií s rovnakým rytmickým usporiadaním, no postupne získali nové hlasy rytmickú aj melodickú samostatnosť, a stali sa rovnocenným prvkom. V polyfónii sa jednotlivé hlasy vrstviли nad seba postupne (v rôznu dobu aj od rôznych autorov), boli veľmi kontrastné a často sa polohou krížili, nebol totižto braný ohľad na harmonický výsledok, súzvuky boli náhodným výsledkom horizontálneho plynutia hlasov. Ako hlavné hudobné nástroje sa používali: harfa, trumšajt, fidula, rubeba, dychové nástroje z dreva a slonoviny, bicie, varhany,...¹³

V období gotiky nám takisto Quido z Arreza zaviedol štvorlinkovú notovú osnovu a solmizáciu - šesť slabík ut-re-mi-fa-sol-la. V 12. storočí vznikli takzvané chorálne notácie, neumové znaky dostali štvorhranný tvar takzvaný nota quadrata, bola vhodná pre chorál, označovala však iba výšku tónu. 13. storočie nám prinieslo takzvanú Menzurálnu notáciu, obsahovala znaky pre rôzne dlhé noty a pomlčky, súčasťou notačného systému sa taktiež stalo farebné značenie - kolorovanie niektorých hodnôt, až v 15. storočí sa od neho upustilo a začali sa písať aj noty nevyplnené takzvaná *biela menzurálna notácia* - už má nožičky a zástavky, dodnes sa zachovali tvary niektorých pomlčiek.

¹² HV001: Gotika, hudba v 13. - 15.stol.. E-learning Gymnázia Boženy Němcové, Hradec Králové [online]. Dostupné z: <https://moodle.gybon.cz/mod/page/view.php?id=225&forceview=1>

¹³ HV001: Gotika, hudba v 13. - 15.stol.. E-learning Gymnázia Boženy Němcové, Hradec Králové [online]. Dostupné z: <https://moodle.gybon.cz/mod/page/view.php?id=225&forceview=1>

1.4 Svetová renesancia:

Renesancia nám naprieč všetkým umením značí znovuzrodenie. Hlavné dôvody jej vzniku sú:

- Vynájdenie kníhtlače
- Zámorské objavy
- Európske náboženské reformy

Pozornosť sa začala upriamovať na človeka, človek sa stáva bytosťou schopnou rozumového jednania, slobodného myslenia, tvorenia a rozhodovania. Prvé podmienky pre renesanciu boli vytvorené najprv v Taliansku. Toto obdobie je známe tým, že sa usilovalo o obrodienie umeleckého a životného ideálu antiky, uprednostňovalo vzdelanosť, uctievanie krásy, harmóniu ducha a tela. V tomto období sme boli obohatení o množstvo umeleckých diel od najvýznamnejších svetových autorov ako Leonardo Da Vinci, Michelangelo Buonarotti či Rafael Santi. Existovalo množstvo kapiel so spevákmi a inštrumentalistami na panovníckych sídlach, šľachtických hradoch a v chrámoch. ¹⁴

Hudba hľadala možnosti k vyjadreniu citov slobodného človeka, zmyslovosť a novú zvukovosť. V polyfónii vzrástol počet hlasov (prevažne 4), zväčšil sa rozsah vokálnych častí a pridala sa basa. Hudba bola najviac komponovaná pre zbor alebo viac zborov, jednotlivé hlasy boli samostatné a rovnocenné. Objavila sa imitácia. Zvuk bol bohatší a toto obdobie sa berie ako éra vokálnej polyfónie. Nástrojová hudba bola zložená najmä zo zvuku dychových nástrojov ako: roketly, cinky, trubky, lovecké lesné rohy apod. Zo strunných nástrojov sa používalo violoncello, husle, viola, viola da gamba, viola de braccio. ¹⁵

Datujeme vznik takzvanej Holandskej školy, ktorej významným predstaviteľom bol *Orlando di Lasso*, veľa cestoval a od roku 1557 bol kapelníkom v Mníchove. Zložil cez dvetisíc diel najmä omše. Jeho synovia vydali zbierku s jeho tisícvesto zbierkami s

¹⁴ HV001: Světová renesance. E-learning Gymnázia Boženy Němcové, Hradec Králové [online]. Dostupné z: <https://moodle.gybon.cz/mod/page/view.php?id=226&forceview=1>

¹⁵ HV001: Světová renesance. E-learning Gymnázia Boženy Němcové, Hradec Králové [online]. Dostupné z: <https://moodle.gybon.cz/mod/page/view.php?id=226&forceview=1>

názvom *Magnus opus musicum*. Ďalší predstaviteľ menom *Jean Ockegham* zložil 36-hlasnú omšu.¹⁶

Súčasne datujeme vznik Rímskej či Benátskej školy, predstaviteľ prvej menovanej Giovanni Pierluigi da Palestrina bol taliansky kapelník chrámu Svätého Petra v Ríme a pôsobil v Sixtínskej kaplnke. Jeho dielo je prepletené hlbokou zbožnosťou, kľudom a vyrovnanosťou. Písal omše, hymny, žalmy či madrigaly. Medzi najvýznamnejšie diela patria:

- Omša pápeža Marcella
- Stabat mater
- Canticum canticorum (tiež známa ako Pieseň piesní) - zhudobnené piesne Šalamúnove zo starého zákona 29 motet

V Benátskej škole viedla vokálna polyfónia, popri ktorej sa začala uplatňovať aj inštrumentálna polyfónia. *Adrian Willaert* bol kapelník chrámu svätého Marka v Benátkach. Vzniklo tu významné dielo *Salvator noster (Náš spasiteľ)* - 15 hlasové moteto. Vývoj nového písma tu priamo nadviazal na menzurálnu notáciu, autori rukopisov zdobili svoje práce ornamentmi, ozdobnými písmenami či miniatúrami. Objavili sa *tabulatury* - znázorňovali hmaty, pričom to boli kombinácie symbolov, písmen čísel alebo nôt.¹⁷

1.5 Baroko

Vzniklo v Taliansku, odkiaľ sa rozšírilo po celej Európe. Dôležitým rysom baroka je kontrast pomínuteľného pozemského života a nadzemského božieho sveta. Upevňuje sa feudalizmus a čoraz viac moci dostáva cirkev. Dielo barokového umelca má pôsobiť na city diváka a poslucháča.

Charakteristikou barokovej hudby bola zložitá výstavba diela, veľké až ohromujúce rozmery, veľkoleposť, ozdobnosť, uplatnenie kontrastu, silný umelecký

¹⁶ HV001: Světová renesance. E-learning Gymnázia Boženy Němcové, Hradec Králové [online]. Dostupné z: <https://moodle.gybon.cz/mod/page/view.php?id=226&forceview=1>

¹⁷ HV001: Světová renesance. E-learning Gymnázia Boženy Němcové, Hradec Králové [online]. Dostupné z: <https://moodle.gybon.cz/mod/page/view.php?id=226&forceview=1>

účinnok, zreteľné odlišenie vokálu a inštrumentálnej hudby. V inštrumentálnych melódiách sa uplatňujú väčšie intervaly, kratšie rytmické hodnoty, živšie tempo atď.

Objavila sa takzvaná *sprevádzaná monodia* - základom je generálna basa t. j. pevne stanovená melódia v hlbokjej polohe, zápis tejto melódie je doplnený posunkami a číslicami a slúži ako vodidlo k improvizovanému vytváraniu melodickej výplne v strednej polohe. Uplatňoval sa v sprievode sólových nástrojov a spevov – vznikol harmonický princíp, sprievod v akordoch. 18

Harmónia prestáva byť na okraji záujmu umelcov, presadili sa tóny dur a moll.

Polyfónia sa stále vyvíjala, vrchol zažíva inštrumentálna polyfónia (fuga), objavilo sa *temperované ladenie klávesových nástrojov* (rovnorné rozdelenie oktávy na 12 rovnakých dielov - poltónov)

Hudobné formy v baroku: 19

- Vokálno-inštrumentálna - opera, kantáta svetská aj chrámová, oratórium, pašije, omše
- Opera – hudobno-dramatické dielo, ktoré sa skladá z niekoľkých jednaní, árií a recitatívov
- Kantáta - rozsiahla cyklická skladba pre sóla, zbor a orchester častejšie na svetské témy
- Oratórium – to isté, avšak na náboženské témy, niekedy aj s rozprávačom
- Inštrumentálne - sonáta, triová sonáta, suita, concerto grosso, koncert, fuga, rondo
- Sonáta - máva štyri časti 1) pomalá, 2) rýchla fugovaná, 3) pomalá, 4) rýchla tanečná
- Triová sonáta - cyklická skladba pre 2 melodické nástroje a zdvojenú basu
- Suita - združenie niekoľkých tancov v jeden celok v rovnakej tónine

Nachádzame tu taktiež štyri ustálené tance: 20

- Allemande - nemecký 4 - dobý tanec v miernom tempe
- Courante - rýchly 3 - dobý francúzsky tanec
- Sarabanda - pomalá, vážna, 3 - dobá, španielska
- Gigue - írsky alebo škótsky tanec v 3 - alebo 6 - dobom tempe, rýchly

18 HV001: Světové hudební baroko. E-learning Gymnázia Boženy Němcové, Hradec Králové [online]. Dostupné z: <https://moodle.gybon.cz/mod/page/view.php?id=228&forceview=1>

19 HV001: Světové hudební baroko. E-learning Gymnázia Boženy Němcové, Hradec Králové [online]. Dostupné z: <https://moodle.gybon.cz/mod/page/view.php?id=228&forceview=1>

20 HV001: Světové hudební baroko. E-learning Gymnázia Boženy Němcové, Hradec Králové [online]. Dostupné z: <https://moodle.gybon.cz/mod/page/view.php?id=228&forceview=1>

Koncerty sa odohrávali dvoma spôsobmi:

- Concert Grosso – skladba, kde hrá orchester a menšia skupina nástrojov v sólistickom obsadení, majú tri až štyri vety, obe skupiny sa striedajú alebo hrajú spoločne
- Sólový koncert – skladba pre sólový nástroj a orchester

Mnohokrát sa nám objavuje takzvaná fuga, čo je polyfonná skladba skomponovaná podľa určitých pravidiel o vedení jednotlivých hlasov. Má 3 časti: ²¹

1. Expozícia - úvodná časť, nástup hlavnej témy v hlavnej tónine (dux), následne nastupuje vedľajšia téma v dominantnej tónine, potom ďalšia téma vo vedľajšej tónine a tak ďalej.
2. Prevedenie - témy sú obmeňované, narastá napätie skladby, moduluje do iných tónin
3. Záver - témy sa vracajú do pôvodnej hlavnej tóniny, ukludnenie skladby

Medzi najpoužívanéjšie nástroje tejto doby patria: husle, viola, violoncello, kontrabas, zobcová flauta, hobo, fagot, trubka, lesný roh, klavír,..

Medzi najbohatšie z hľadiska kultúrneho dedičstva určite zaradujeme talianske baroko, ktoré vo Florencii zapríčinilo vznik opery. Skupina vzdelaných ľudí, hudobníkov, básnikov a vedcov sa zhromaždila okolo grófa Giovanniho Bardiho za účelom vzkriesiť antickú drámu. Prvé opery mali námety z antickej literatúry, spev v nich znel čo najprirodzenejšie a bol zrozumiteľný, za prvého skladateľa opery sa považuje Jacopo Peri – opera *Dafné* 1595, bohužiaľ sa nedochovala. ²²

Vo Francúzsku baroko prekvitalo za vlády Ľudovíta XIII, vznik dvorného baletu a francúzskej opery. *Jean Baptiste Lully* bol rodák z Florencie no od štrnástych narodenín žil vo Francúzsku, bol to kráľov oblúbenec, dvorný skladateľ a kapelník. Bol inšpektor kráľovskej inštrumentálnej hudby, umiera na smrteľné zranenia pri dirigovaní. ²³

V nemeckom baroku sa nám objavuje umelec, ktorý sa stane jedným z najvýznamnejších európskych hudobných skladateľov. *Johann Sebastian Bach* sa narodil

²¹ HV001: Světové hudební baroko. E-learning Gymnázia Boženy Němcové, Hradec Králové [online]. Dostupné z: <https://moodle.gybon.cz/mod/page/view.php?id=228&forceview=1>

²² HV001: Světové hudební baroko. E-learning Gymnázia Boženy Němcové, Hradec Králové [online]. Dostupné z: <https://moodle.gybon.cz/mod/page/view.php?id=228&forceview=1>

²³ HV001: Světové hudební baroko. E-learning Gymnázia Boženy Němcové, Hradec Králové [online]. Dostupné z: <https://moodle.gybon.cz/mod/page/view.php?id=228&forceview=1>

v nemeckom mestečku Eisenach, od mlada bol výrazne hudobne nadaný. Vo svojej dobe ho uznávali predovšetkým ako znalca stavby varhan a pedagóga. Jeho hudba bola považovaná za zmätenú, starosvetskú a neprirodzenú, po jeho smrti takmer upadla do zabudnutia. Na konci života oslepol a mimo Nemecka nebol populárny. Jeho dielo však opätovne objavil *Felix Mendelssohn-Bartholdy*. J. S. Bach sa považuje za dovršiteľa Európskeho hudobného baroka, zhrnul dovtedajší vývoj európskeho hudobného myslenia a naznačil cestu do budúcnosti, vytvoril neprekonateľné nadčasové umelecké hodnoty. ²⁴

1.6 Svetový Klasicizmus:

Vznikol v dobe rozpadu feudalizmu, kedy v Európe prechádzala vlna nového duchovného prúdu - osvietenstva. Základom tejto filozofie bolo zdôraznenie rozumu v ľudskom konaní a nutnosti vedeckého poznávania sveta. Hudba bola v tomto období charakteristická nasledovnými technikami: ²⁵

- Melódie boli jednoduché, spevavé, ľahko zapamätateľné, pravidelne členené
- Výrazný motív, ktorý sa často pravidelne opakuje, predvetie a závetie
- Kontrast medzi témami a vetami
- Improvizácia prenechala miesto hre podľa pevného, stanoveného notového zápisu
- Harmonická - využívanie hlavných akordov – T, D, S, jednoduché sprievody – akordy iba z hlavnej tóniny, je stanovená jedna hlavná tónina
- Polyfónia sa udržala hlavne v cirkevných skladbách ako prostriedok ozvláštnenia
- Objavenie postupnej dynamiky crescendo, decrescendo

Objavujú sa nám nové hudobné formy, ako napríklad sonátová forma, je trojdielna:

1. Expozícia - predvedenie niekoľkých výrazných, vzájomne odlišných tém
2. Rozvedenie - spracováva všetky témy rozličnými spôsobmi
3. Repríza – návrat pôvodných tém s malými odlišnosťami od expozičie, opäť hlavná tónina

Inštrumentálne hudobné formy:

²⁴ HV001: Světové hudební baroko. E-learning Gymnázia Boženy Němcové, Hradec Králové [online]. Dostupné z: <https://moodle.gybon.cz/mod/page/view.php?id=228&forceview=1>

²⁵ HV001: Světový klasicismus. E-learning Gymnázia Boženy Němcové, Hradec Králové [online]. Dostupné z: <https://moodle.gybon.cz/mod/page/view.php?id=236&forceview=1>

- Symfónia - rozsiahla orchestrálna skladba zložená z 3-4 viet, ťažisko býva v prvej vete
- Koncert - cyklická skladba pre sólo a orchester, na konci býva kadencia, miesto kde hrá iba sólista, môže aj improvizovať
- Sonáta - cyklická skladba pôvodne pre klávesový nástroj alebo pre komorné duo s klavírom
- Sláčikové kvarteto - nová forma (2 husle, viola, violoncello)
- Serenáda
- Vokálno-inštrumentálne formy
- Opera - komická (buffa), vážna (seria) - hlavne talianska, francúzska a nemecká

V klasicizme sa nám objavili umelci, ktorí sa navždy zapísali do histórie ako jedni z najgeniálnejších európskych hudobných skladateľov:

1. Wolfgang Amadeus Mozart²⁶

Rakúsky skladateľ, prezývaný taktiež zázračné dieťa, v ôsmich rokoch zložil prvú symfóniu a v dvanástich operu a omšu. Jeho hudba prekvitá ľúbeznou spevavosťou, priezračne čistou harmóniou, dokonalou výstavbou, orchestrálnou farebnosťou a je prevažne optimistická. Za svoj krátky život napísal cez 600 skladieb. ²⁷

Obrázok 1 - Wolfgang Amadeus Mozart, rakúsky skladateľ označovaný za zázračné dieťa

2. Ludwig Van Beethoven²⁹

²⁶ HV001: Světové hudební baroko. E-learning Gymnázia Boženy Němcové, Hradec Králové [online]. Dostupné z: <https://moodle.gybon.cz/mod/page/view.php?id=228&forceview=1>

²⁷ HV001: Světový klasicismus. E-learning Gymnázia Boženy Němcové, Hradec Králové [online]. Dostupné z: <https://moodle.gybon.cz/mod/page/view.php?id=236&forceview=1>

²⁸ Dostupné z: https://operaplus.cz/wp-content/uploads/2017/05/image_gallery.jpeg

²⁹ HV001: Světové hudební baroko. E-learning Gymnázia Boženy Němcové, Hradec Králové [online]. Dostupné z: <https://moodle.gybon.cz/mod/page/view.php?id=228&forceview=1>

Nemecký skladateľ, dovŕšiteľ klasicizmu, taktiež ukázal hudbe ďalšiu vývojovú cestu. Jeho hudba mala najviac slúžiť ľudským ideálom - sloboda, rovnosť, bratstvo. Od roku 1792 začal strácať sluch, napriek tomu sa nevzdal a pracoval ďalej s veľkým úsilím. Jeho melódia je spevavá, výrazná, hutná, v poslednom období až posvätná. Rytmus je vzrušený, používa synkopy, prízvuky, výrazné dynamické kontrasty, voľnú harmóniu a disonantné sledy. Rozšíril sonátovú formu (3. veta) a vytvoril veľký orchester s plne využívanou inštrumentáciou. Medzi najznámejšie skladby patria:

- č. 5 c moll Osudová (už nepočul), vyjadruje silu a vieru vo víťazstvo človeka
- č. 9 d moll Óda na radosť, dielo všeľudského významu, téma bratstvo, spojenie národov, dnes hymna EU

30

Obrázok 2 - Podobizeň Ludviga Van Bethovena

³⁰ Dostupné z: <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/6/6f/Beethoven.jpg/225px-Beethoven.jpg>

2. Od gramofónu po digitál

Je samozrejmé, že s vývojom ľudstva sa súbežne vyvíjalo aj narábanie a distribuovanie hudby. Keďže hudba je vec, ktorá môže mať priamy dopad a vplyv na naše aktuálne emócie, je jasné, že sa z hudby stala neodlučiteľná súčasť spoločnosti. Ale čo viac, ľudia začali postupne vyhľadávať spôsoby, ako si uchovať svoju obľúbenú pieseň a môcť sa k nej dostať nie len počas liturgie či opery, ale aj v bežných momentoch každodenného života na spríjemnenie si rána, večera, či poobedného odpočinku, ideálne v pohodlí svojej domácnosti. Práve v tomto smere nám výrazne pomáha technologický pokrok, ktorý mal na hudobné odvetvie veľký vplyv a zmenil jej tvár od zaznamenávania, cez distribúciu až po jej konzumovanie zákazníkom.

2.1 Cielené využitie zvukového záznamu pre tvorbu

Spočiatku bol zvukový záznam využívaný predovšetkým v praxi takzvanej konkrétnej hudby. “Estetika prvej fázy je formulovaná možnosťami záznamu na magnetofónovom páse.“³¹ Tento postup so sebou prináša veľké prínosy a príležitosti, jednak rozšírenie materiálu hudby, s ktorým mohol skladateľ pracovať, taktiež mimohudobné reálne zvuky prírody či kultúrneho prostredia, terénne nahrávky etnických kultúr a folklóru, či úplne nové zvuky - syntetické. Hudba tak začala pracovať s nerovnakorodým a aj doposiaľ nesystemizovaným materiálom rôznej miery komplexnosti a syntaxu od tradičných foriem až po úplne nové (napríklad matematické modelovanie, prevod vizuálneho do akustického apod.)³² čo je celkom zásadná zmena.

Hudobná tvorba tak aktualizovala svoje spojenie či prienik s vedou a výskumom, čo je vnímané zároveň ako prínos, ale aj riziko. Od roku 1948 začali vznikať hromadné pracoviská, ktoré sa venujú výskumu zvuku, výskumu prístrojov a hudobným hardwarom aj softwarom. Predmetom bádania nie je len základný výskum o fungovaní zvuku, ale aj jeho ukladanie, prenos, jeho pôsobenie na človeka či iné organizmy. Potenciálnym výsledkom týchto výskumov by malo byť univerzálne hudobné

³¹ Dohnalová 2015, Proměny hudebního sektoru vlivem nových technologií, s. 14

³² Dohnalová 2015, Proměny hudebního sektoru vlivem nových technologií, s. 15

tvaroslovie. V Českej republike je aktuálne najproduktívnejším verejným výskumným pracoviskom v tomto odvetví *Výzkumné centrum hudební akustiky pražské HAMU*, veľké množstvo prác na konkrétne témy vzťahu technológií a hudby takisto produkuje *Masarykova univerzita v Brne*.³³

2.2 Magnetofónový pás zmenil charakter procesu hudby

Najväčšou zmenou v procese sa stali možnosti, ktorými skladateľ disponoval. Odrazu bolo možné nahrávku spomaliť, zrýchliť, transponovať, otočiť chod zvuku, či strihať a vrstviť, a to všetko spôsobom, ktorý bol dovtedy nedosiahnuteľný na klasickej nástrojovej úrovni. Absolútna alfa a omega práce s hudbou sa stala strih a montáž podobne ako je tomu pri filme. Navyše strih a montáž ovplyvnili hudobné myslenie aj v ďalšom vývoji zvukovej tvorby. Otvára sa takisto možnosť prekračovať antropologické a fyziologické limity tak ako vo výškovom rozpätí, v kontrastoch či v prirodzenom priebehu zvukových vln. Hudbu začínajú praktikovať nové skupiny tvorcov, čo znamená, že tvoria aj autori, ktorí sú neznalí v tradičných kompozičných zručnostiach, avšak po novom sú schopní ovládnuť nové formy tvorenia hudby. Prudký vzostup zaznamenáva hudobné inžinierstvo, ale s prudkým rozvojom IT a softwarov sa otvára nové laické hnutie “do it yourself”. Nezávislosť na interpretovi sa pomaly prevracia na závislosť na technológiách. Jednoducho, ak sa vypne prúd, väčšina kapiel musí odísť z pódia. Sú závislí na kvalite štúdiového či sálového vybavenia aj na úzku spoluprácu so zvukovými majstrami, neskôr aj na ďalšom personále (v prípade audiovizie).³⁴

Podľa môjho názoru je táto zmena v celom hudobnom prostredí skvelá. Vnímam to ako otvorenie možnosti pre laického človeka dostať sa ku komponovaniu, tvorbe či nahrávaniu hudby, mnohokrát za pomoci techniky, ktorú má každý z nás dnes doma, prípadne stačí dokúpiť čiastkové pomôcky, ktoré k tomu pomôžu. Je samozrejmé, že s požiadavkami na lepšiu kvalitu zvuku sa náklady zvyšujú a vo výsledku je tvorba kvalitnej hudby naďalej veľmi drahým a náročným koníčkom, avšak ako hlavný benefit vnímam vôbec vzniknutú možnosť. Veľa ľudí, ktorí sa v budúcnosti stanú poprednými

³³ Dohnalová 2015, Proměny hudebního sektoru vlivem nových technologií, s. 15,16

³⁴ Dohnalová 2015, Proměny hudebního sektoru vlivem nových technologií, s. 18

svetovými umelcami, či dokonca veľa ľudí, ktorí už v dnešnej dobe stoja na miestach popredných svetových umelcov, by bez tohto pokroku v hudobnom svete možno ani nikdy neobjavili svoj talent či nezačali nad tým, že začnú tvoriť hudbu, ani uvažovať. Či už ja, ktorý som sa dostal k nahrávaniu hudby skrz to, že môj kamarát si nahrával svoje prvé pesničky v detskej izbe a uvidel som, že je to možné, tak existuje veľa prípadov, kedy rôzni interpreti uvádzajú, že by ich pôvodne ani nenapadlo, že sa jedného dňa budú hudbe venovať a to z jednoduchého dôvodu: mysleli si, že to je svojím spôsobom nemožné.

V minulom storočí tvorili zásadnú zmenu nahrávacie štúdiá, do ktorých sa človek mohol dostať, ak disponoval správnymi kontaktami a z pouličného umelca sa ta mohla stať svetová hviezda. Dnes je to ešte o krok ďalej, kedy si takéto nahrávacie štúdio môže doma urobiť každý jeden z nás v rohu svojej detskej izby. Doslova svetové produkcie, ktoré neskôr hýbu masami ľudí na festivaloch po celej zemeguli, vznikajú na obyčajnom notebooku z prostredia detskej izby či pracovne.

Vďaka syntetickým zvukom objavujeme úplne nové možnosti komponovania hudby, či narábania s vokálmi a ich upravovaním. Osobne by som to prirovnal k pokroku medzi chôdzou, autom a lietadlom. Tak ako sa každý z nás raz za čas rád prejde, nadýcha sa čerstvého vzduchu v lese, tak aj my ako ľudstvo budeme podľa môjho názoru navždy vzhliadať a obdivovať čistotu krásneho spevu vychádzajúceho z hrdla umelca, sprevádzaného hudobným nástrojom. Avšak tak ako sme radi za možnosť, že sa môžeme na výlet odviezť autom či dokonca letieť na opačnú stranu planéty lietadlom, tak isto absolútne mení celú realitu tá skutočnosť, že skvelý výkon interpreta si môže vypočúť nielen prvá rada poslucháčov, ale niekoľko desiatok tisíc ľudí na obrovských štadiónoch a v halách, kedy s kombináciou audiovizuálneho diela dostáva divák absolútne nový rozmer zážitku. Samotné vytváranie syntetických zvukov a nadštandardné upravovanie vokálov či už v postprodukcii alebo v reálnom čase počas živého vystúpenia by som prirovnal k letu raketou. Posúva to hudbu do absolútne nového smeru, ponúkajúc možnosť umelcom vytvoriť diela doteraz nevídané, zasiahnuť ľudské ucho a emócie spôsobom, akým to nikto predtým nemal možnosť urobiť a to, kam až to celú hudobnú

tvorbu donesie a ako sa s tým naučíme pracovať, je rovnako otvorené ako to, kam až do vesmíru pomocou rakiet a raketoplánov doletíme.

2.3 Computerizácia / Software pre komponovanie a spracovanie zvuku

V histórii sa rozlišuje hudba s podporou počítača tzv. Computer Assisted Composition alebo Computerovaná hudba v zmysle používania defacto v celom priebehu tvorenia a realizácie. Prvé generovanie zvuku a kompozičné programy pochádzajú z 50. rokov pre elektrónkové počítače - austrálsky CSIRAC, britský Ferranti Mark 1, ILLIAC I v USA, či japonský TOSBAC. Používanie tzv. počítačových pracovných staníc pre štruktúrovanú syntézu zvuku v reálnom čase spadá do obdobia 70/80. rokov minulého storočia. Obdobie komercializácie spadá do prvej polovice 80. rokov, pričom je podmienené vývojom MIDI normy, programovateľných digitálnych procesorov DSP či šírenie osobných počítačov od firiem ako IBM, Apple a ich produktov Macintosh (pre hudbu najvýhodnejší a najpoužívanejší). Podstatou pre rozšírenie užívania počítačov pre hudbu bol nielen vývoj užívateľsky príjemného softwaru, rýchlosť procesoru, zvýšenie kapacity predovšetkým operačnej pamäti, ale taktiež rozvoj zvukových kariet. Staršie zvukové karty nedokázali súčasne nahrávať a prehrávať a nemali dostatočnú zvukovú kvalitu. V súčasnosti je väčšina kariet duplexná. Vývoj smerom k miniaturizácii, kompaktnosti, výkonnosti a užívateľsky príjemnému ovládaniu umožnil, že skladatelia môžu používať laptopy k profesionálnej práci a live prezentácii či dokonca *suigeneisis* – dokomponovania svojej tvorby na koncertoch. ³⁵

Z mojej vlastnej skúsenosti vnímam tieto pracovné benefity ako veľký skok vpred. K tomu, aby som mohol odprezentovať koncert totižto potrebujem iba DJ-a, ktorý je v reálnom čase zodpovedný za prehrávanie podkladov k jednotlivým pesničkám a na to potrebuje svoju hraciu konzolu a k nej laptop, v ktorom má jednotlivé zvukové záznamy uložené, ale taktiež disponuje softwarom, ktorý výrobca pribalil k zakúpenej konzole, vďaka ktorej je počítač priamo prepojený s hracou konzolou a navzájom komunikujú.

³⁵ Dohnalová 2015, Proměny hudebního sektoru vlivem nových technologií, s. 25,26

Toto v kombinácii so zvukovou aparátúrou v danom klube, hale či inom priestore stačí na odohratie plnohodnotného koncertu. Keďže umelci, ktorí sú na vyšších priečkach v hudobných rebríčkoch a počúvanosti, jazdia niekoľko koncertov týždenne, mnohokrát po celej republike, je pre nich táto nová jednoduchá forma absolútne kľúčová. Všetka potrebná technika pre ich vystúpenie sa zmestí do kufra auta a môžu vyraziť na koncert, pričom na mieste konania je už vopred pripravená aparátúra, ktorej podoba je dohodnutá s organizátorom podujatia prostredníctvom technického rideru (zoznamu požiadaviek od interpreta), ktorý sa samozrejme prispôbuje potrebám miesta, priestoru, typu akcie či forme zážitku.

V závislosti od nárokov a veľkosti pripravovanej show sa následne posúvajú úrovne nevyhnutné pre uskutočnenie koncertu. Veľmi populárnym prvkom pre hip-hopových umelcov dnešnej doby hlavne v končinách Česka a Slovenska sa stáva live performance v spolupráci so živou kapelou, kedy nadobúda hudobný podklad absolútne novú energiu a prehĺbuje zážitok diváka. Samozrejme je takáto forma koncertu omnoho náročnejšia na prípravu, logistiku, ale aj technickú výbavu. Ďalším krokom sa môže stať kombinácia hudobníka s podkladom od regulérneho orchestru, o čo sa ako prvý Čechoslovák pokúsil hip-hopový umelec *Rytmus*³⁶, ktorý usporiadal audiovizuálnu show za sprievodu symfonického orchestru na futbalovom štadióne pre spolu vyše 8.000 divákov. Takáto úroveň predstavenia je momentálne najnáročnejšia a zároveň najväčšie v našich končinách v spojení s hip-hopovou kultúrou. Myslím, že aj na tomto príklade je krásne vidieť, ako nám technológia pomáha uskutočniť predstavenia od malých koncertov za sprievodu DJ-a, ale zároveň nás nelimituje v uskutočňovaní obrovských scenérií aj za pomoci klasických hudobných nástrojov či dokonca práve naopak, občas nám dodáva možnosť posilniť podobné podujatia, spraviť z nich audiovizuálny zážitok a sprostredkovať ho v reálnom čase pre obrovské množstvo ľudí naraz. V tomto smere by sme mohli pokračovať aj v úvahách o možnostiach živých prenosov z koncertov, vďaka ktorým je možné sledovať dané predstavenie z pohodlia vlastného domova, čo využilo niekoľko umelcov počas svetovej krízy koronavírusu a s ním spojenej karantény.

³⁶ Patrik „Rytmus“ Vrbovský – populárny slovenský interpret

Obrázok 3 - Patrik Vrbovský známy ako Rytmus, počas koncertu so symfonickým orchestrom v Trnave

37

2.4 Revolúcia v hudobnom priemysle, všetky pesničky sveta vo vrecku poslucháča

Neodlučiteľnou súčasťou hudby, predovšetkým v 20. storočí, sa stal jej nákupný a reprodukčný proces. Kvalitná hudba bola všade okolo nás, ale bola vzácna. Na to, aby ste si mohli prehrať nový album svojej obľúbenej kapely či speváka, ste museli mať buď veľmi dobré kontakty alebo poriadnu dávku šťastia. Toto si samozrejme šikovní obchodníci veľmi rýchlo uvedomili a začali prekvitať miestne biznisy s hudobnými platňami, neskôr kazetami a CD nosičmi. Celý tento proces je veľmi dobre popísaný v dokumente od *Netflixu*³⁸ s názvom “*Hip Hop Evolution*”. Neodlučiteľnou súčasťou hiphopovej kultúry je totižto takzvaný *sampling*. Sampling je práca so zvukovými vzorkami, pričom sa jedná o prevzatie zvuku alebo zvukovej časti z daného vzorku a jej znovupoužitie pre hudobný nástroj alebo podklad ako súčasť inej nahrávky.³⁹ Práve týmto spôsobom začali vznikať veľmi populárne hip-hopové produkcie, a preto sa stal základnou požiadavkou pre skvelého producenta vysoký prehľad v hudobnej tvorbe, s čím mnohokrát išla ruka v ruke obrovská zbierka platní, z ktorých daný producent mohol čerpať zvuky a inšpiráciu pre svoje sample. Z nakupovania a prechovávanía platní sa tak stal nie len koníček, ale aj priama súčasť pracovného procesu pri tvorbe hudby. Toto

³⁷ Dostupné z: https://img.refresher.sk/content/1440x513/69521_Najdrahsie-a-najvelkolepejsie-vystupenie-v-slovenskom-rape-Rytmus-so-symfonickym-orchestrom-opat-prepisovali-rekordy-Report.jpg

³⁸ Netflix, Inc. je americký poskytovateľ internetových streamovaných médií na požiadanie a filmové štúdio. Spoločnosť bola založená v roku 1997 a má sídlo v Los Gatos, Kalifornia.

³⁹

všetko pre svoje biznisy využili obratní obchodníci, ktorí začali zakladať obchody s hudobnými platňami, kazetami a CD nosičmi. Čím väčší výber, tým lepšie.

Celý tento proces bol samozrejme takzvanou vodou na mlyn pre spoločnosti vyrábajúce elektroniku, ľudia boli po hudbe hladní a chceli si ju prehrávať ideálne každý deň, preto sa spoločnosti postupne čoraz viac začali zameriavať, ako na tomto odvetví zvýšiť svoje profity. Najväčšou výzvou bolo nahradiť starý dobrý gramofón. Gramofón bol podľa Wikipédie prístroj na prehrávanie hudby, ktorý v roku 1929 vynášiel Emile Berliner na základe vylepšenia patentu, ktorý podal Edison už v roku 1878, ten sa však sústredil na vývoj fonografu, ktorý namiesto dosiek používal valce. Tento súboj pretrvával až do 20. rokov 20. storočia a skončil až zánikom Edisonovej továrne. Fonograf sa s odstupom času ukázal ako vývoj smerom do slepej uličky a gramofón sa následne stal neodlučiteľnou súčasťou mnohých domácností, umožňujúc prehrávať svoje obľúbené platne každý deň, či meniť ich vhodne na každú príležitosť.

Obrázok 4 - Ukážka tradičného gramofónu

40

40 Dostupné z: https://static.datart.cz/gramofon-hyundai-retro-rtcc-411-rip-drevo/media_3667275.jpg?size=800

Napriek tomu, že gramofóny boli veľmi populárne, naďalej to bolo zariadenie, ktoré vám prehrávalo vaše obľúbené melódie iba na území vášho domova. Spoločnosti si uvedomovali, že ľudia chcú hudbu počúvať aj na cestách svojím autom či počas dlhých prechádzok a práve toto všetko umožnilo predstavenie audiokazety holandskou firmou Philips v roku 1963 v Berlíne. Audiokazeta je zvukový nosič obsahujúci magnetovú pásku na ktorú je možné zaznamenať zvuk. Kazety sa stali veľmi rýchlo primárnym nosičom hudby, ľudia si zamilovali hlavne možnosť prehrávať ich v aute pomocou kazetových magnetofónov. V našich končinách sa však kazety s hudbou aktuálne najúspešnejších umelcov kvôli socialistickému režimu, ktorý u nás v danú dobu pretrvával, nedali kúpiť. Tieto kazety sa preto ku nám dovážali zo zahraničia, tu sa následne napalľovali a roznášali medzi miestnymi a mať kazetu s albumom zahraničnej skupiny sa v našich končinách považovalo za veľmi vzácne. Vďaka jednoduchosti kopírovania a množenia audiokaziet sa novodobá hudba vo svete stávala čoraz dostupnejšou. Ďalšiu zásadnú zmenu priniesla japonská spoločnosť Sony, ktorá v roku 1978 priniesla zariadenie s názvom Walkman. Walkman označuje prenosný hudobný prehrávač, ktorý sa svojou veľkosťou zmestí do vrečka či ruksaku, prináša tak ďalšiu úroveň revolúcie v možnosti prehrávania hudby a nosenia svojej obľúbenej hudby všade so sebou. ⁴¹

42

Obrázok 5 - Ukážka Walkmanu

⁴¹ Audiokazeta, Walkman – Wikipédia. [online]. Dostupné z: <https://sk.wikipedia.org/wiki/Audiokazeta>

⁴² Dostupné z:

https://img.ceskatelevize.cz/program/porady/12441509542/foto09/218387756730012_01.jpg?1556092142

Walkman sa postupne s nástupom CD nosičov, ktoré boli vyvinuté rovnako firmami Sony a Philips v roku 1979, pretransformoval na diskman. Všetky tieto zásadné zmeny prispeli k tomu, že ľudia mali prístup k hudbe hocikde a hocikedy, tak ako nikdy predtým, avšak stále tu zostávala jedna vec - či už CD nosiče alebo kazety obsahovali spravidla jeden album konkrétnej skupiny alebo výber pesničiek až do 80 minút hudby⁴³, ak ste však chceli zmeniť skupinu ktorú počúvate, alebo si pustiť iný mix, nezostávalo vám nič iné, iba nosič vymeniť. Pre tento prípad bolo nutné so sebou vždy nosiť zásobu kaziet či CD diskov, na ktorých ste mali nahrať svoju obľúbenú hudbu. Je nám asi viac ako jasné, že v prípade, že ste nosič zabudli doma alebo stratili, nasledovalo veľké sklamanie a dostať sa opätovne k vašej obľúbenej hudbe sa razom stalo veľmi náročnou záležitosťou. Ja sám si z detstva veľmi dobre pamätám na prehrabovanie sa stovkami CD diskami, pri hľadaní svojej obľúbenej pesničky či mixu, a to ešte nehovoriac o tom, ak ste náhodou neboli dôslední a disk ste odložili do obalu, ktorý z vonku nezodpovedal tomu, čo ste doň vložili. Razom sa hľadanie toho správneho CD disku mohlo stať niekoľko desiatok minút trvajúcou záležitosťou.

44

Obrázok 6 - Ukážka Discmanu

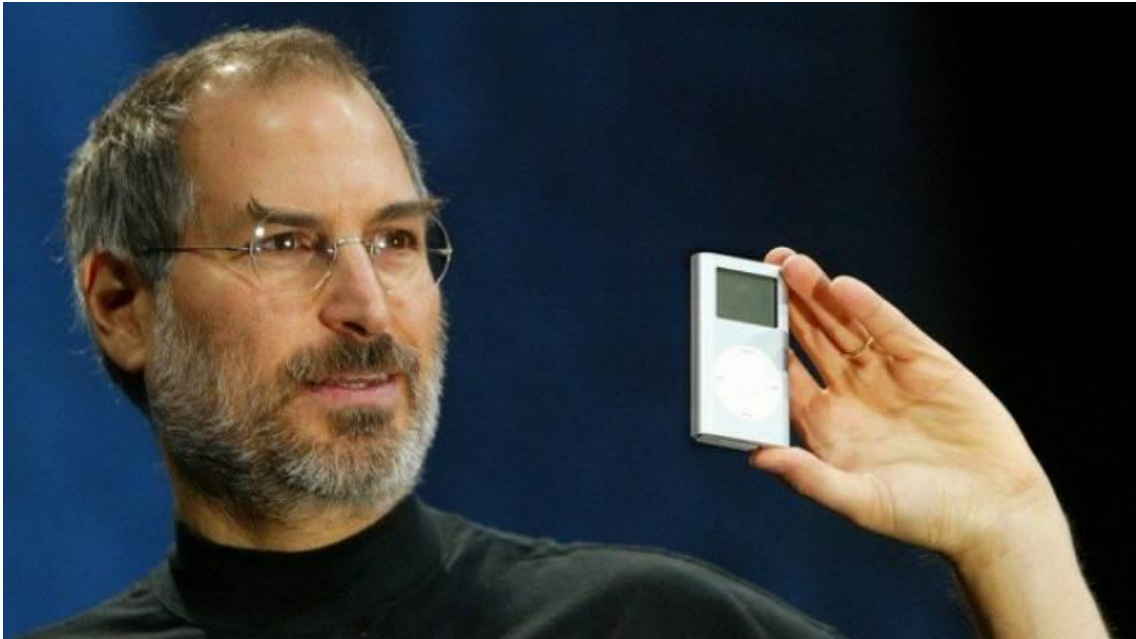
⁴³ Apple Music Event 2001-The First Ever iPod Introduction - YouTube. YouTube [online]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=kN0SVBCJqLs>

⁴⁴ Dostupné z: https://cdn7.elektronik-star.de/out/pictures/generated/product/1/700_700_75/10031566_yy_0001_titel___oneConcept_CDC_100_MP3_Discman_Disc_Player_silber_reedit.jpg

Túto skutočnosť si uvedomil veľký technologický revolucionár našej doby, zakladateľ dnes najhodnotnejšej spoločnosti na svete - Steve Jobs s jeho firmou Apple Inc. Steve Jobs sa totižto ku koncu 20. storočia zameral práve na odvetvie prehrávania hudby, podľa jeho vlastných slov zo záznamu z predstavenia nového iPodu z roku 2001 počas Apple Music Eventu, totižto vnímal hudbu ako niečo čo je s ľudstvom od začiatku vekov spojené a niečo, čo s ľuďmi aj navždy zostane. Tým, že hudba je záležitosť absolútne každého na svete, z nej robí dokonalý priestor na trhu, pretože má obrovskú možnosť zásahu. Ako najväčšiu príležitosť vnímal to, že v danej dobe na trhu neexistoval leader v oblasti prenosnej hudby, vymenoval menšie značky ako Creative, alebo Sonic Blue, či väčšiu značku Sony, ale vzápätí poznamenal, že nikto z nich ešte stále nenašiel ten správny recept pre doručenie hudby prostredníctvom digitálneho šírenia. Navyše, hneď v počiatku poznamenal, že nielenže si myslí že v Apple našli tú správnu receptúru, on bol presvedčený, že ľudia to od značky Apple prijmu s otvorenou náručou, pretože ľudia veria v značku Apple a jej kvalitu. To však samozrejme nebola jediná vec, na ktorú sa Steve Jobs spoliehal, najväčšou prednosťou bol náskok iPodu pred akoukoľvek inou konkurenciou. iPod dokázal v sebe nosiť až 1000 piesní naraz, čo Steve Jobs prezentoval ako to, že máte celú svoju hudobnú knižnicu, všetky albumy, ktoré máte radi, stále pri sebe. Ďalšou rozhodujúcou funkciou bol Apple Fire Cable, ktorý dokázal skopírovať jeden album na iPod zariadenie v priebehu desiatich sekúnd. Pre porovnanie, akýkoľvek iný vtedy dostupný USB kábel na trhu, to dokázal v priemere za päť minút. Ak sa teda rozprávame o tisíciach pesničkách, predstavuje to rozdiel medzi iPodom a akýmkoľvek iným konkurenčným produktom v podobe 10 minút oproti 5 hodinám prenášania dát v prospech iPodu. Jednou z ďalších najväčších výhod bola jeho skladnosť, iPod bol totižto menší ako akýkoľvek iný prehrávač. Bol veľký ako balíček kariet. To bolo niečo absolútne nepredstaviteľné v danej dobe, prehrávač hudby, ktorý obsahoval tisíc piesní naraz veľkosti krabičky hracích kariet. Ako absolútnou čerešničkou na torte sa stal design, ktorý mali na svedomí Apple designeri, radiaci sa medzi absolútnu svetovú špičku a urobili tak z Apple iPodu absolútne neodolateľný produkt, z veľkej časti aj vďaka jeho krásnemu a na tú dobu absolútne nadčasovému designu.⁴⁵ Podľa Wikipédie sa stal iPod najpredávanejším mp3 prehrávačom s tržným podielom 63% a v období rokov 2001 až

⁴⁵ Apple Music Event 2001-The First Ever iPod Introduction - YouTube. YouTube [online]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=kN0SVBCJqLs>

2007 sa predalo až 100 miliónov prehrávačov iPod. Až tak boli ľudia podvedome hladní po podobnom zariadení a až tak dokonale dokázal tento hlad Steve Jobs uspokojiť.

46

Obrázok 7- Steve Jobs počas predstavenia nového iPodu na Apple Music Evente v roku 2001

Od tohto momentu sa trh s digitálnou distribúciou pomaly vyvíjal, no nezaznamenal žiadnu väčšiu zmenu až do roku 2006, kedy bol spustený portál YouTube, ktorý mal obrovský podiel na šírenie hudobných videí naprieč celým internetom. V súčasnosti je platforma YouTube jednou z najväčších video platforiem na svete a novodobé hity na nej dosahujú rekordné zhliadnutia v počte prehratí videoklipu, naposledy to bol videoklip od španielskeho umelca Luisa Fonsiho s názvom Despacito, ktorý prekonal hranicu 6 miliárd zhliadnutí a je teda v súčasnosti najprehrávanším hudobným videom histórie. YouTube sa tak stal plnohodnotným novodobým zástupcom MTV. Popri vzraste popularity YouTube sa však vytvorila obrovská diera na trhu s ilegálnym sťahovaním hudby. Bolo to jednoduché, našli ste pesničku s videoklipom na YouTube, no pokiaľ ste si ju chceli pustiť kedykoľvek a v akomkoľvek zariadení, vašou jedinou možnosťou bolo pesničku stiahnuť a importovať si ju do svojho mobilu či napáliť na CD disk. Tento jednak zdĺhavý ale aj ilegálny proces oberal celý hudobný svet o obrovské zisky a navyše znemožnil monitorovanie počtu prehratí vzhľadom na to, že to,

⁴⁶ https://www.extra.cz/images/thumbs/10/83/1083c26-63296-2-0d0020000-0d0333333-0d9800000-0d8666667-sector_740x416-crop.jpg

koľkokrát ste si pieseň vo svojom zariadení prehrali, jednoducho nebolo možné monitorovať.

Obrázok 8 - Záber z klipu Despacito od umelca Lui Fonsi, ktorý ako prvý prekonal hranicu 5 miliár zhlíadnutí na platforme YouTube

Všetky tieto skutočnosti postupne prilievali vodu na mlyn pôvodne švédskej spoločnosti Spotify, ktorá bola založená už v roku 2006⁴⁸, avšak jej popularita rapídne vzrástla až v druhej polovici desaťročia, kedy sa stala najpoužívanejšou streamovaciu platformou a svoje prvenstvo si drží dodnes. Podobný formát sa rozhodli spustiť k záveru roka 2014 aj spoločnosti ako Tidal, ktorá bola odkúpená americkými umelcami a je tak jedinou platformou držanou priamo umelcami, či Apple so svojou streamovaciu platformou Apple Music v roku 2015. Streamovacie platformy sa však dnes dostali na absolútny vrchol v prehrávaní a distribuovaní hudby a dôvod prečo tomu tak je, je veľmi jednoduchý. Zatiaľ čo iPod bol prelomový tým, že vám ponúkal až 1000 piesní naraz vo svojom vrecku, streamovacie platformy vám ponúkajú absolútne všetky piesne, ktoré kedy vznikli (v prípade, že ich distribútor nahral na danú streamovaciu platformu, čo je dnes pre väčšinu známych piesní samozrejmosťou), jedným prihlásením sa do aplikácie. Streamovacie platformy tak eliminovali nutnosť sťahovania si vašich obľúbených albumov, piesní či mixov do vášho zariadenia, jednoducho si z vášho zariadenia môžete

⁴⁷ Dostupné z: https://hype.my/wp-content/uploads/2018/04/despacito-2_tcm25-520896.jpg

⁴⁸ Dostupné z: <https://sk.wikipedia.org/wiki/Spotify>

vyhľadať akúkoľvek pieseň, album či umelca, ktorý Vám napadne. Sloboda prehrávania hudby sa tak dostala na absolútne novú úroveň, ktorý prepísal hudobné dejiny, dnes je totižto hudba najdostupnejšia, aká kedy v histórii bola, všetky piesne sveta sú totižto vo vašom vrecku.

3. Svetoví umelci z detskej izby

Okrem toho, že technologický pokrok priviedol absolútne zmeny na poli prehrávania hudby, zmenil aj proces samotného tvorenia, avšak zmenil ho nielen v rovine produkovania a tvorby samotného hudobného podkladu, zmenil taktiež vznik novodobých interpretov. Dôvod je veľmi jednoduchý, zatiaľ čo v minulosti bolo pre nahrávanie hudby nevyhnutné navštíviť profesionálne hudobné štúdio, dnes je pomerne jednoduché vytvoriť si vlastné domáce štúdio, ktoré dokáže pri správnom zaobchádzaní do vysokej miery simulovať zvuk profesionálneho nahrávacieho štúdia. Výsledok sa následne líši iba kvalitou použitých komponentov, správnym zaobchádzaním s danými komponentmi, správnymi postupmi a kvalitou výslednej zvukovej postprodukcie. Ak sa však hovoríme o vzniku jednoduchého domáceho štúdia pre začínajúceho umelca, hovoríme o nákladoch vo výške niekoľkých tisícov korún a znalosti ovládania nahrávacieho softwaru. Navyše pri správnom ovládaní spomenutých nástrojov môže byť výsledok aj za použitia najlacnejšieho vybavenia pomerne vysoko kvalitný. Táto možnosť dovoľuje dnes nahrávať a tvoriť hudbu absolútne každému, kto má záujem sa o to pokúsiť, denne vznikajú nové experimentálne hudobné štúdiá v rohoch detských izieb.

Čo je potrebné na vytvorenie jednoduchého domáceho hudobného štúdia?

1. Počítač - akýkoľvek počítač, ktorý svojou kapacitou dokáže utiahnuť nahrávací program, v dnešnej dobe je to skutočne už takmer každý počítač aj v nižších cenových kategóriách
2. Externá zvuková karta – externá zvuková karta slúži ako spojenie medzi mikrofónom a počítačom, v prípade, že by sa na tomto elemente chcelo ušetriť je možné si zakúpiť mikrofón s USB káblom (ktorý je zväčša lacnejší), ktorý stačí zapojiť priamo do počítača, ale za cenu nižšej kvality prevádzaného zvuku

3. Nahrávací software – medzi najpoužívanejšie nahrávacie softwary patrí Logic X Pro, Cubase, Adobe Audition, Ableton či FL Studio. Viacero týchto programov je primárne určených na vytváranie hudobných produkcií, ale sú ideálnou voľbou aj pre zaznamenávanie vokálov. Licencie sa kupujú na oficiálnych stránkach, no veľa krát sa dnes získavajú aj na čierno formou stiahnutých cracknutých verzií
4. Reprodukory – reprodukory sú nevyhnutné hlavne pre lepší rozhľad v akom štádiu sa vaša nahrávka nachádza a kvalitné reprodukory sú absolútnym základom pre správnu úpravu zvukovej stopy. Ak by ste sa však na tomto aspekte rozhodli ušetriť, postačia vám aj slúchadlá za cenu, že vaša postprodukcia môže značne utpieť na kvalite.

49

Obrázok 9 - Ilustračný obrázok typického domáceho štúdia v roku 2020

To je všetko. Naozaj, je to až takto jednoduché. Každý ďalší komponent či práca navyše ako napríklad odhlučnenie miestnosti, hardwarové kompresory, viacero druhov reproduktorov, zvukové šetrenie miestnosti v podobe *basstrapov50* atď. sú investície navyše, ktoré idú ruka v ruke s dosiahnutím vyššej kvality. Základom však zostáva, že za skutočne pár tisíc korún si môže dnes doma vytvoriť štúdio naozaj každý a ten, kto sa so svojim náradím naučí dobre pracovať, z neho dokáže vytiahnuť skutočne solídne výsledky. Bežný poslucháč by mnohokrát zvuk medzi naozaj dobre ovládaným domácim štúdiom a profesionálnym štúdiom vôbec nespoznal.

49 Dostupné z: <https://producerslikeapro.com/blog/wp-content/uploads/2018/09/Top-10-Home-Studio-Essentials-for-Beginners.jpg>

50 Zvuk pohlcujúci materiál používaný pri zvukovom ošetrení miestnosti

Práve týmto spôsobom dnes vznikajú umelci doslova každý deň, pričom niektorí z nich to už dnes dotiahli na skutočne vysoké pozície. Príkladom môže byť napríklad americký interpret menom Russ, ktorý je známy tým, že jeho tvorba v určitom období jeho života (treba podotknúť, že v úspešnom kariérom období) bola celá doslova one man show. Robil si sám svoje vlastné produkcie, sám na ne nahrával vokály a následne celú zvukovú stopu aj sám upravoval. Napriek tomu, že celú svoju tvorbu zastrešil úplne sám, patril a dodnes patrí k absolútnej svetovej špičke v číslach mesačných poslucháčov na streamovacích platformách. Toto experimentovanie a príliv mladých kreatívnych ľudí do hudobného priemyslu sa podpísalo aj na samotnej tvorbe, ktorá sa stala absolútne voľnou a čoraz viac sa zotierajú rozdiely medzi jednotlivými žánrami. S nárastom streamovacích platforiem a rozšírenia sa hudby medzi ľuďmi doslova pre každého, kto vlastní mobil, sa vytvoril priestor pre takzvaných *undeground* umelcov, ktorí prinášajú alternatívnu hudbu pre častokrát malé cieľové skupiny, avšak vďaka príjmom zo Spotify, Apple Music a ostatných streamovacích platforiem sa dokážu svojou hudbou regulérne užiť, aj keď sa ich netýka mainstreamový úspech. Niekedy však títo umelci presiahnu kvality mainstreamovo populárnych umelcov, prerazia a stanú sa celosvetovo uznávanými umelcami. Medzi posledné zvučné mená, ktorým sa podobná vec podarila, patrí zosnulý LilPeep, skupina \$uicideboys či Ghostemane.

51

Obrázok 10 - Lil Peep, jeden z najpopulárnejších novodobých umelcov, zomrel vo veku 21 rokov na predávkovanie (konkrétnejšie na otravu fentanylom, ktorý bol primiešaný do liekov proti úzkosti)

Podobná skupina umelcov, ktorá vznikla len nedávno, sú takzvaní *Soundcloudoví rapperi*. Ich pomenovanie získali vďaka platforme Soundcloud, na ktorej sa preslávili. Soundcloud je hudobné úložisko, ktoré funguje na podobnom princípe ako YouTube, akurát že jeho obsah je čisto hudobný, svoje obľúbené pesničky môžete následne repostovať na svoj profil, čím ju zdieľate ďalej, nahratie pesničky na Soundcloud je navyše úplne zadarmo, na rozdiel od nahratia pesničky na Spotify či iné streamovacie platformy, ktoré je zväčša spoplatnené. Populárna scéna najmä od roku 2015 zaznamenala vysoký nárast umelcov, ktorí sa stali vďaka Soundcloudu slávnymi doslova zo dňa na deň väčšinou po celej Amerike a neskôr aj po celom svete. Medzi najznámejšie mená patria umelci ako Lil Pump, Smokepurp, Trippie Red, Lil Yachty, Lil Uzi Vert, Lil Mosey, a ďalší. Títo umelci patria v súčasnosti medzi najúspešnejších umelcov svojho

51 Dostupné z: <https://i1.sndcdn.com/avatars-000331231677-2m17c6-t500x500.jpg>

žánru (Rap, trap), dosahujú miliónové prehratia na všetkých platformách a vypredávajú koncerty po celom svete. To všetko napriek tomu, že väčšina z nich je vo vekovej kategórii pod 25 rokov. To všetko vďaka novodobým možnostiam nahrávania hudby a vďaka internetu.

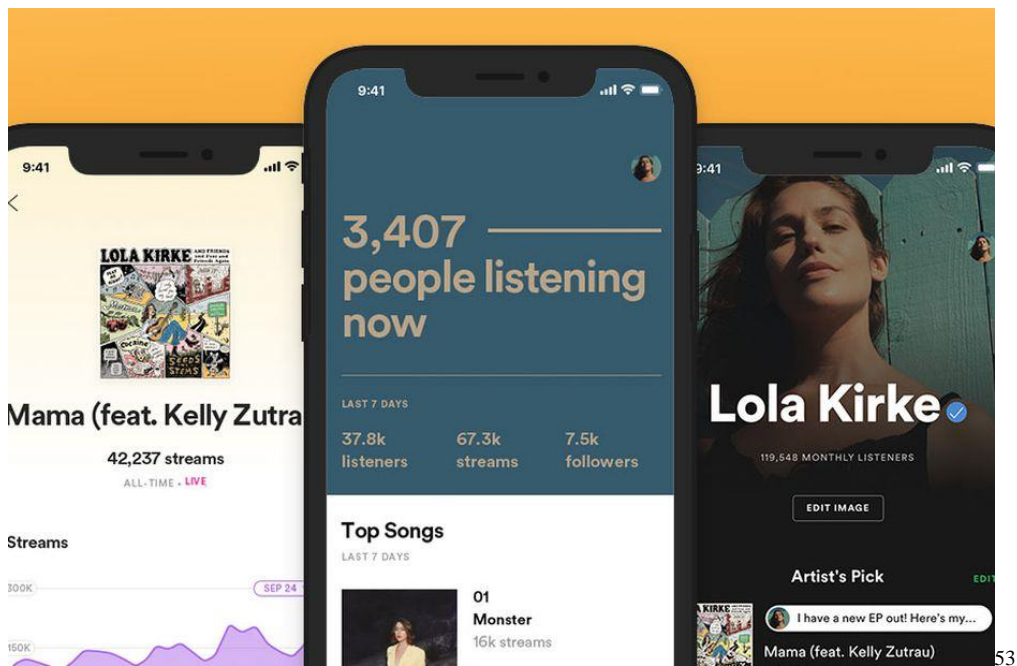
Obrázok 11 - Lil Uzi Vert, jeden z najúspešnejších trapových umelcov súčasnosti, stal sa populárnym vďaka platforme Sound Cloud

3.1 Umelec, manažér a vydavateľstvo v jednom

Jedna z najväčších zmien, ktoré so sebou priniesol prechod na streamovacie platformy, je rozhodne spôsob fungovania jednotlivých interpretov a hudobných

52 Dostupné z: <https://i.pinimg.com/originals/37/2b/5d/372b5df504225e05e028382c99ca2bc2.jpg>

vydavateľstiev. Zatiaľ čo v minulosti patriť pod hudobné vydavateľstvo bolo jedinou možnosťou ako sa zviditeľniť v hudobnom priemysle, dnes je to úplne inak a interpret sa dokáže zviditeľniť a živiť sa hudbou aj bez veľkého hudobného vydavateľstva. Ako je to možné? Odpoveďou sú príjmy za mesačné prehratia z jednotlivých streamovacích platforiem, čím viac prehratí dokáže umelec za mesiac vyprodukovať, tým vyššie sú jeho mesačné príjmy. Je pravda, že uživiť sa podobným spôsobom je možné až od určitého počtu mesačných poslucháčov a pri pomerne vysokom počte prehratí, avšak tento stav sa dá dosiahnuť aj na vlastnú päsť, záleží len od šikovnosti a kvality daného umelca. Navyše napríklad konkrétne platforma Spotify poskytuje aplikáciu s názvom *Artists* plnú naozaj hodnotných štatistík a údajov o publiku umelca, ako napríklad vek, pohlavie, či miesto, odkiaľ ho jeho fanúšikovia počúvajú. Všetky tieto údaje sa dajú výborne použiť na ďalší rast, na prispôbenie produktu či na zvolenie správnej destinácie pre nasledujúci koncert. Plánujete turné? Je to jednoduché, pozrite si na Spotify, v ktorých mestách máte najväčší počet fanúšikov a vydajte sa tam, zvýšite tak mnohonásobne šancu na úspešné podujatia.

Obrázok 12 - Ukážka štatistík dostupných pre každého interpreta v aplikácii Spotify Artists

⁵³ Dostupné z: [https://cdn.vox-cdn.com/thumbor/sjlHkyWO_1fvA8jQmCA5nA0r5bw=/0x0:1200x600/920x613/filters:focal\(504x204:696x396\)/cdn.vox-cdn.com/uploads/chorus_image/image/65309199/S4A_09092019_BlogImageMaster_Artists_Tab_copy.0.jpg](https://cdn.vox-cdn.com/thumbor/sjlHkyWO_1fvA8jQmCA5nA0r5bw=/0x0:1200x600/920x613/filters:focal(504x204:696x396)/cdn.vox-cdn.com/uploads/chorus_image/image/65309199/S4A_09092019_BlogImageMaster_Artists_Tab_copy.0.jpg)

Hudobné vydavateľstvá sa však samozrejme nenechali len tak vyradiť z hry a aj v tomto období zastávajú v hudobnom priemysle dôležitú pozíciu, konkrétne formát streamovacích platforiem sa rozhodli ovládnuť cez playlisty. Najväčšie hudobné vydavateľstvá sú totižto vlastníkami hlavných playlistov, ktoré sú tlačené priamo streamovacími platformami, to znamená, že majú veľký vplyv na to, aké pesničky sa do týchto playlistov zaradia, nielenže môžu svojim umelcom pomôcť a získať tak pre nich vyšší počet prehratí, oni môžu svojou sieťou playlistov výrazne prispieť k tomu, že sa určitá pieseň stane skutočne hitom. V Amerike hudobné vydavateľstvá takisto fungujú formou zmluvy s umelcom. Umelec podpíše s vydavateľstvom zmluvu na určité obdobie (rok, dva, päť) a počas tohto obdobia sa zaviazuje na produkovanie určitého množstva hudby, albumov a klipov výmenou za veľký obnos peňazí. Nielenže inkasuje obrovské množstvo bohatstva, hudobné vydavateľstvo ďalej investuje do jeho videoklipov, zaplatí preňho štúdio, najlepších hudobných producentov atď., výmenou za správu jeho ziskov. Výmena je jednoduchá, interpret dostane kompletný servis a hudobné vydavateľstvo sa z neho pokúsi urobiť hviezdu svetových rozmerov a na tom zarobiť omnoho viac peňazí naspäť pre vydavateľstvo.

3.2 Nová doba a s ňou nová dominujúca subkultúra menom Hip Hop

Subkultúra hip-hop sa prvý krát objavuje na konci 60. rokov v americkom New Yorku, podľa dokumentu podrobne zachytávajúceho vývoj hip-hopovej subkultúry *Hip Hop Evolution od Netflixu* v dobe, kedy americkým hitparádami vládla disco hudba, sa nenápadne v amerických ghettách začali organizovať párty, na ktorých hrali DJ-ovia. Hudba, ktorú hrali, mala úplne iný nádych a energiu oproti tomu, čo dostával človek smerom z mainstreamových rádií. Práve to bol prvý faktor, ktorý prispel k tomu, že sa hip-hopové parties stali veľmi populárne medzi obyčajným obyvateľstvom ghetto štvrtí. Za zakladateľa hip-hopu sa považuje DJ s jamajskými koreňmi Kool Herc. V samotnom úvode sa do netradičných hudieb iba tancovalo, DJ-ovia spájali takzvané *break parts* z jednotlivých platní, ktoré hrali dokola a tanec, ktorý sa do týchto hudieb tancoval, dostal názov *break dance*. Od úplného počiatku sú tým pádom s hip-hopom spojovaní tanečníci

tohto tanca, takzvaní *b-boys*. Rapovanie sa do hip-hopu dostalo až neskôr, no vďaka slobode názoru, ktorý bolo v tejto hudbe možné prezentovať, sa veľmi rýchlo stalo populárnou formou umenia.

Obrázok 13 - Titulný obrázok seriálu Hip Hop Evolution na streamovacej platforme Netflix

54

Práve pôvod tohto žánru má veľký vplyv na obsah zdieľaný vo videoklipech či v textoch. Rap a hip-hop sa ukázali ako ideálna platforma na vyjadrenie skutočných autentických pocitov a popísanie problémov spoločnosti, o ktorých sa navonok mlčalo. Práve skladba, ktorá surovo popisovala skutočnú situáciu v amerických ghettách sa stala jednou z prvých najpopulárnejších tohto žánru. S mainstreamovým úspechom hip-hopovej hudby hlavne v 80. a 90. rokoch sa do zdieľania dostáva aj téma úspech, peniaze či drogy. V Los Angeles vznikla veľmi populárna odnož rapu zvaná *gangsta rap*, kedy umelci bez servítky popisovali drsný život pouličných gangov a gangstrov.

Od roku 2000 sa do popredia mainstreamovej hudby prediera nová odnož rapu takzvaný *Trap*. Trap vznikol v americkej Atlante, kde je toto slovo používané ako slangový výraz pre miesto predaja drog. Trapová hudba je charakteristická svojou 808 basou a lyrickým obsahom, ktorý je úzko prepojený s peniazmi, slávou, luxusom, drogami, ženami ľahkých mravov či násilím. Trapová hudba slúži primárne pre zábavu.

⁵⁴ Dostupné z: https://occ-0-1068-1723.1.nflxso.net/dnm/api/v6/0DW6CdE4gYtYx8iy3aj8gs9WtXE/AAAABSFjN8sOqQelqDBo2WTwX2U0t6ROLPy1mWIZRrs8_2NYYkfU36ka5_x5Xrn5G_pawgGSsJrnJ6hYea6Kb5by-YHxYm02xRD08ZEfrqHICK-XaWpvyxc3LgsZwKGVug.jpg?r=670

Ako jedna z najúspešnejších trapových singlov sa zapísala do histórie v roku 2017 skladba “Gucci Gang” od umelca LilPump, táto skladba, ako prvá trapová skladba vôbec prekonala na YouTubej platforme 1 miliardu zhliadnutí (*LilPump – Gucci Gang Music video* -<https://www.youtube.com/watch?v=4LfJnj66HVQ>).⁵⁵ V súčasnosti tak nie je žiadnych pochyb, že trapová hudba, ktorá je práve úzko spájaná so skutočne kontroverzným obsahom či už po lyrickej alebo vizuálnej stránke, je v súčasnosti jedna z najúspešnejších a najvyhľadávanejších hudobných žánrov vôbec.

56

Obrázok 14 - Ukážka z klipu Gucci Gang od interpreta Lil Pump, ktorý ako prvý trapový umelec pokoril hranicu miliardu zhliadnutí na platforme YouTube

Praktická časť

V praktickej časti sa pozrieme, nakoľko hudba, ktorú počúvame ovplyvňuje naše sociálne väzby (nakoľko je pre nás dôležité, či ľudia, s ktorými sme v kontakte počúvajú rovnakú hudbu ako my), či to, nakoľko má hudba, ktorú počúvame, videoklipy, ktoré

⁵⁵ Lil Pump Gucci Gang Music Video [online]. [cit. 2020-05-22]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=4LfJnj66HVQ>

⁵⁶ Dostupné z: <https://pyxis.nymag.com/v1/imgs/6be/617/7e6f572a6b7da4d6beb3f5378e160b65a2-27-lil-pump.rhorizontal.w700.jpg>

pozeráme a myšlienky v nich zachytené, vplyv na to čo nám príde správne a nesprávne, prípadne normálne a mimo normy.

V dotazníku sa mi podarilo získať 289 odpovedí od respondentov vo veku 1-40 rokov, rôznych úrovni vzdelania a aktuálnej životnej situácie (študenti stredných škôl, študenti vysokých škôl či pracujúci ľudia). Respondentov sa mi podarilo získať vďaka mojim sociálnym sieťam, kde disponujem vyšším počtom sledovateľov a požiadal som ich o vyplnenie dotazníka. Je však dôležité podotknúť, že sa v mojej skupine sledovateľov nachádza výrazne vyššie publikum zainteresované v scéne hip-hopu a takisto sa v ňom nachádza výrazne vyššie percento poslucháčov rapovej hudby.

Ako sme si uviedli v úplnom závere teoretickej časti, hip hop a rap ako hudobný žáner je od počiatku spájaný so slobodným vyjadrovaním myšlienok, či už o aktuálnej životnej situácii ako napríklad chudoba, nespokojnosť s politickými autoritami, život na uliciach a strach či problémy spojené s ním, či naopak oslavovanie dosiahnutého životného štandardu v podobe luxusu, užívania si bohémскеho spôsobu života vďaka materiálnemu zabezpečeniu, vysokému počtu sexuálnych partneriek či rekreačného užívania omamných látok. Rapová hudba jednoducho nemá stanovenú normu, čo by v nej nemohlo byť povedané, a preto je jednou z najautentickejších foriem vyjadrenia hudobných tvorcov a taktiež priťahuje ľudí vďaka myšlienkam, ktoré sami prechovávajú, no nikde inde ich nie je možné slobodne vyjadriť či počuť.

V dotazníku som vytvoril zásadnú otázku - "Je hip-hop hlavný hudobný žáner ktorý počúvate? Áno / Nie" Podľa nej som respondentov začal štiepiť do dvoch hlavných kategórií ako poslucháčov hip-hopu a poslucháčov iných hudobných žánrov. Nasledovali otázky, ktoré sa snažia útočiť na potenciálne rozdiely v rozmýšľaní medzi jednotlivými skupinami, ako napríklad: "Aký je váš vzťah k násiliu a sexu zachytávanom v hudobných videoklipech?, Aká je vaša osobná skúsenosť s užívaním ľahších omamných látok ako marihuana? Aká je vaša osobná skúsenosť s užívaním tvrdších drog ako extáza či kokaín? Je pre vás dôležité, či ľudia s ktorými sa bavíte, počúvajú rovnakú hudbu ako vy? Atd'."

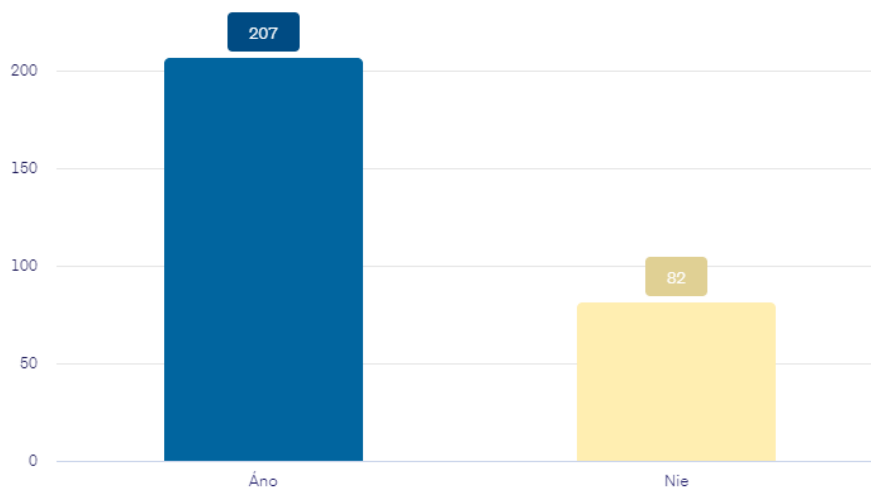
1. Predpoklad/Hypotéza praktickej časti

Môj predpoklad je nasledovný, keďže je hip-hop a rap úzko spojený so slobodou vyjadrovania naprieč celým spektrom, včítane používania expresívneho slovníka, vizualizovania nahoty, sexu či užívania drog, velebenia luxusu a bohémneho spôsobu života, poslucháč tohto žánru je podobnými signálmi a odkazmi neustále bombardovaný. Predpokladám, že sa v ňom vytvorila určitá imunita a jeho vzťah k sexu vo videoklipech bude výrazne ľahostajnejší a otvorenejší. To isté aj v prípade užívania ľahkých či tvrdších drog, napriek tomu, že existujú hudobné žánre, ktoré sú s užívaním drog spojené ešte asi o niečo viac (ako napríklad elektro hudba, či drumm and base), predpokladám, že vzťah hip-hopového poslucháča smerom k rekreačnému užívaniu drog by mal byť značne otvorenejší ako poslucháča inej hudby. Takisto si myslím, že hip-hopový poslucháč bude výrazne náročnejší na hudobný vkus jeho okolia a bude vyžadovať, aby jeho blízke okolie počúvalo rovnakú hudbu ako on, prípadne si bude svoje sociálne kontakty vytvárať iba na základe rovnakého hudobného vkusu a bude vysoko otrávený pri naliehaní na vypočutie iného hudobného žánru. Keďže je neodlučiteľnou súčasťou rapu takzvaný *lyrics* alebo *lyrický kontent*, predpokladám, že hip-hopoví poslucháči budú viac vysadení na to, čo sa v danej skladbe hovorí a čo je jej obsahom. Naopak predpokladám, že poslucháč, ktorý nepočúva primárne hip-hop, bude na text veľmi málo zameraný, dokonca ho bude mať na ľahostajnej úrovni. Rovnako si myslím, že poslucháč iných žánrov bude omnoho viac naklonený počúvať takzvané *tastebreakers*, teda hudbu iných žánrov, ktorú vám niekto pustí. Taktiež si myslím, že hip-hopoví poslucháči sú omnoho viac otvorení spoznávať nových umelcov a to sa prejavuje hlavne tým, že ich omnoho viac aktívne vyhľadávajú. Na záver sa pozrieme na odpovede našich respondentov na všeobecné otázky typu, aké platformy v súčasnosti najviac využívajú na počúvanie svojej obľúbenej hudby alebo, či si myslia, že by dokázali oni sami vytvoriť hudobné dielo.

1.1 Dotazník

Otázka 1. Je Hip Hop hlavný hudobný žáner, ktorý počúvate?

5. Je HipHop hlavný hudobný žáner, ktorý počúvate?

57

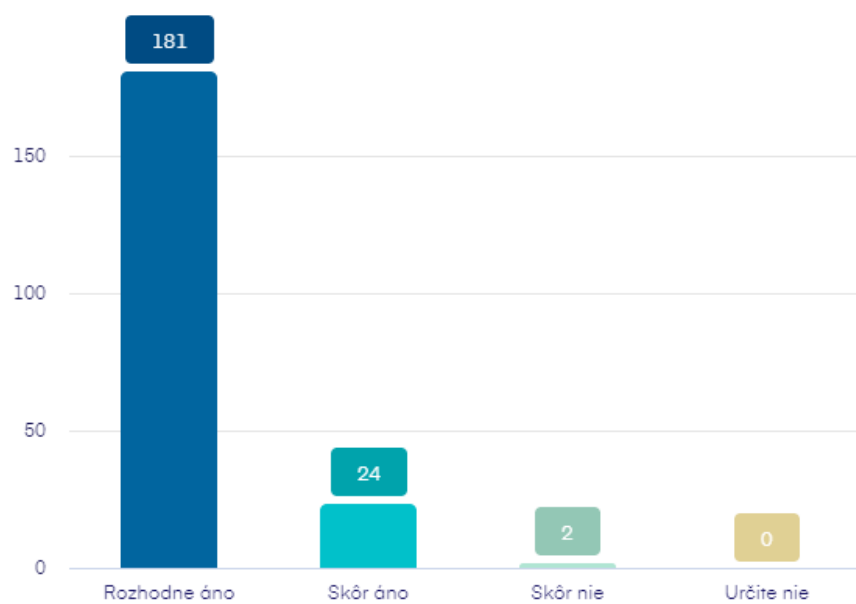
Obrázok 15 - Výsledok odpovedí všetkých respondentov na otázku číslo 5 v dotazníku

V hlavnej otázke sa ukázal veľký počet poslucháčov hip-hopu vo vzorke, ktorú sa mi podarilo skrz moje sociálne siete zasiahnúť. Zdieľal som dotazník však aj na mojom osobnom profile na Facebooku, kde je škála užívateľov výrazn iná a tak sa mi podarilo získať aj celkom solídne tretinové zastúpenie poslucháčov primárne iných hudobných žánrov.

Otázka 6. Myslíte si, že je hudba pre váš život dôležitá?

A) Hip-hopoví poslucháči

6. Myslíte si, že je hudba pre váš život dôležitá?

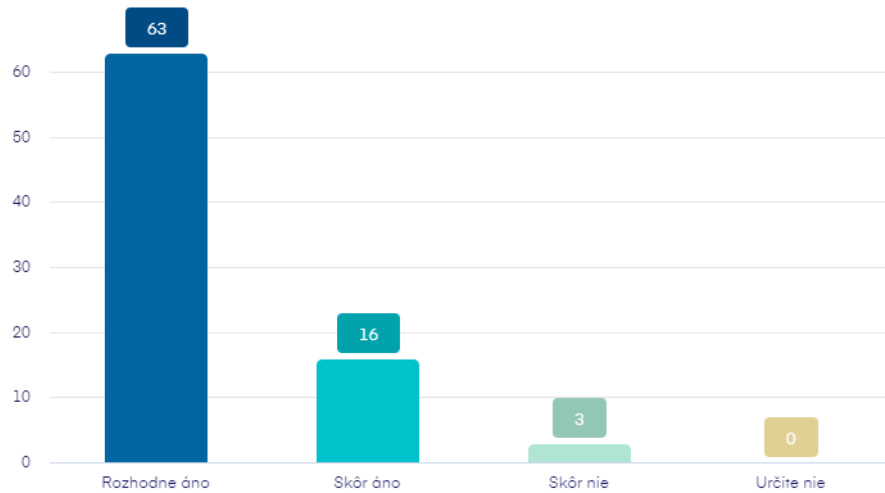

Obrázok 16 - Odpovede poslucháčov hip-hopu na otázku číslo 6

58

B) Poslucháči iných žánrov

6. Myslíte si, že je hudba pre váš život dôležitá?

Obrázok 17 - Odpovede poslucháčov iných žánrov na otázku číslo 6

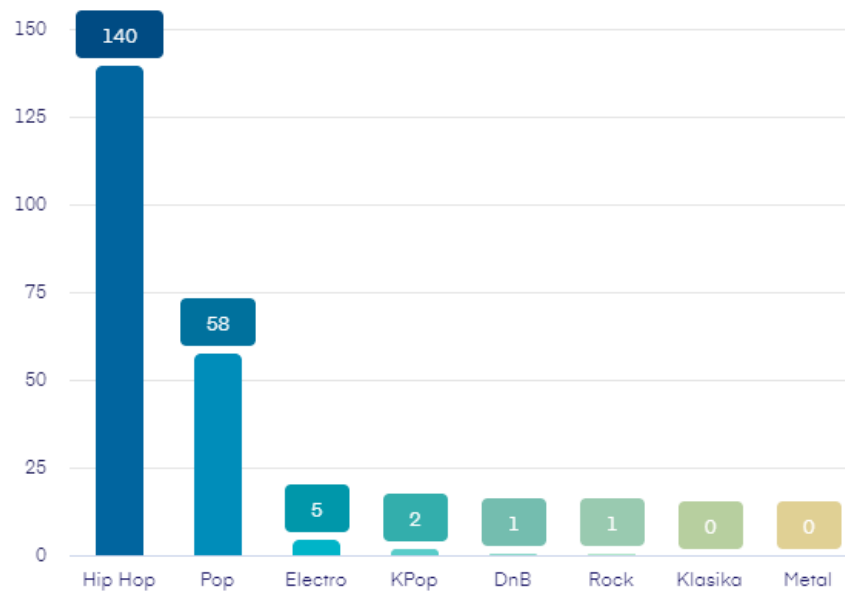
59

V prípade otázky číslo 6 odpovedalo až 87% hip-hopových poslucháčov, že hudba je pre ich život rozhodne dôležitá, zatiaľ čo poslucháčov iného žánru tak odpovedalo len 77%. V oboch prípadoch bola však táto možnosť dominujúcou odpoveďou, čo svedčí o skutočnosti, že veľké percento poslucháčov akejkolvek hudby hudbu považuje za naozaj dôležitú súčasť ich života. Menší rozdiel sa však ukázal pri poslucháčoch iných žánrov, ktorý v zastúpení 4% odpovedali, že hudba pre nich dôležitá skôr nie je, pri fanúšikoch hip-hopu sa takáto odpoveď vyskytla len v zastúpení 1%. Ani jeden tábor však hudbu nevytlúčil úplne.

Otázka 7. - Ktorý z týchto hudobných žánrov, je podľa vás momentálne najpočúvanejší na svete?

A) Hip-hopoví poslucháči

7. Ktorý z týchto hudobných žánrov, je podľa Vás momentálne najpočúvanejší na svete?

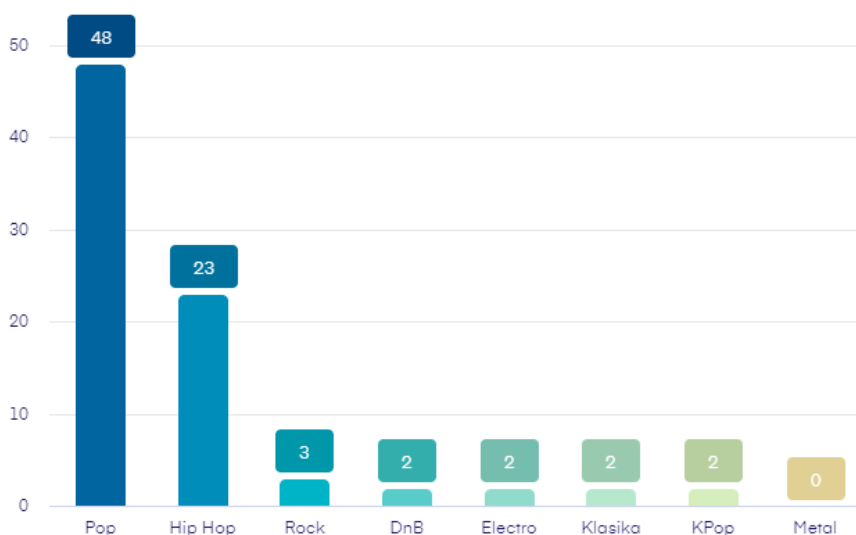

60

Obrázok 18 - Odpovede poslucháčov hip-hopu na otázku číslo 7

B) Poslucháči iných žánrov

7. Ktorý z týchto hudobných žánrov, je podľa Vás momentálne najpočúvanejší na svete?

61

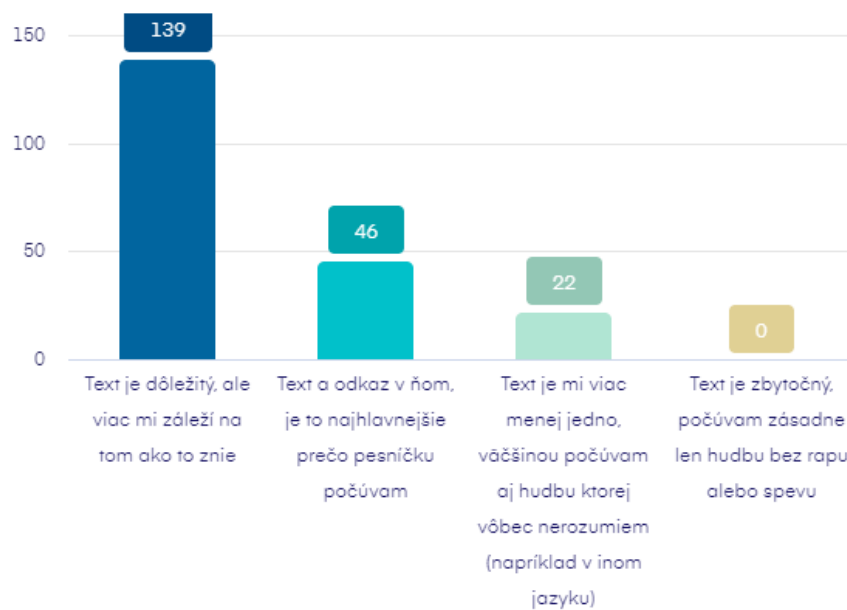
Obrázok 19 - Odpovede poslucháčov iných žánrov na otázku číslo 7

Pri otázke číslo 7 sa nám celkom zaujímavo ukázal rozdiel v rozmýšľaní respondentov z jednotlivých táborov. Zatiaľ čo 67 % hip-hopových poslucháčov bolo presvedčených o tom, že práve ich žánr je najpopulárnejší na svete, rovnaký názor z tábora poslucháčov iných hudobných žánrov zdieľalo iba 28 %. Naopak až 58 % respondentov počúvajúcich primárne iné hudobné žánre, si myslelo, že najpopulárnejší žánr na svete je Pop. Na tomto príklade môžeme vidieť, ako nás dokáže naša bublina a náš vlastný hudobný vkus obalamutiť v tom, čo považujeme za populárne medzi inými cieľovými skupinami.

Otázka 8. - Ako veľmi je pre vás dôležitý text pesničky?

A) Hip-hopoví poslucháči

8. Ako moc je pre vás dôležitý text pesničky?

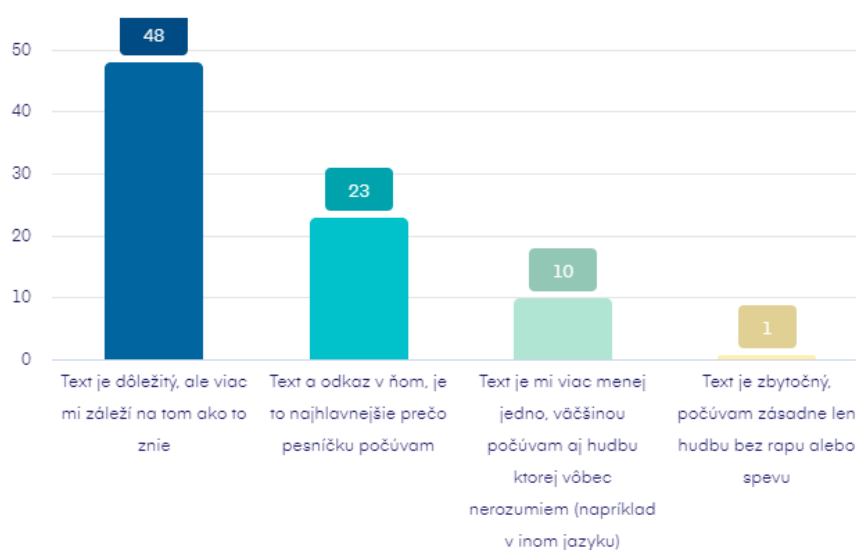

62

Obrázok 20 - Odpovede poslucháčov hip-hopu na otázku číslo 8

B) Poslucháči iných žánrov

8. Ako moc je pre vás dôležitý text pesničky?

63

Obrázok 21 - Odpovede poslucháčov iných žánrov na otázku číslo 8

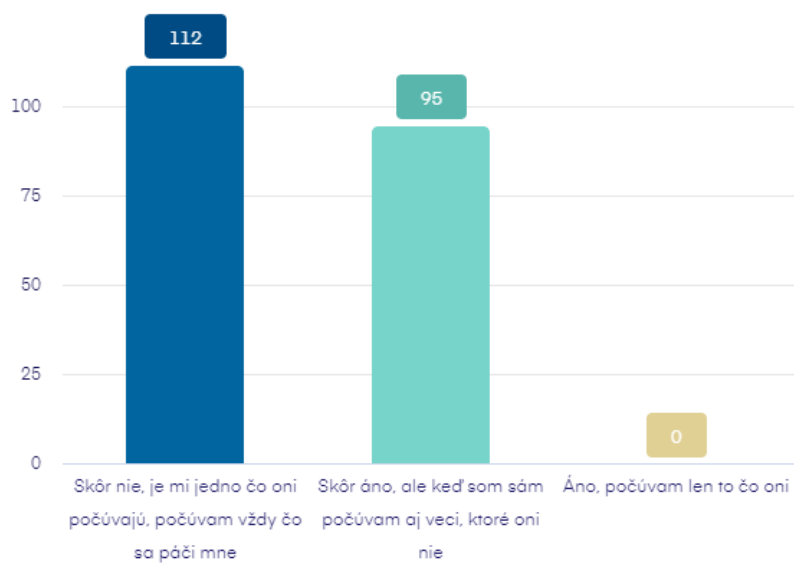
V otázke číslo 8 sa nám naše tábory v najpopulárnejšej odpovedi stretli, obe strany totižto vo veľkej miere považujú text skladby za dôležitý, no ešte viac si potrpia na to, ako celé dielo vo výsledku znie. U hip-hopových poslucháčov takto odpovedalo konkrétne 67 % respondentov a pri poslucháčoch iných hudobných žánrov takto odpovedalo až 59 %. Prekvapenie však nastalo pri druhej najpopulárnejšej odpovedi, kedy až 28 % poslucháčov iných hudobných žánrov označili text ako najhlavnejší dôvod prečo si danú skladbu vôbec púšťajú, zatiaľ čo pri hip-hopových poslucháčoch takto odpovedalo iba 22 %. O rozdiel jediného percenta však taktiež viac ľudí z tábora iných hudobných žánrov označilo text piesne ako viac menej bezpredmetný, konkrétne pomerom 12 % ku 11 %, a taktiež sa vyskytla odpoveď v zastúpení 1 % na strane poslucháčov iných hudobných žánrov v podobe toho, že im je text absolútne ukradnutý a

že väčšinou počúvajú iba hudbu bez lyrického podkladu. Takáto odpoveď sa od poslucháčov hip-hopu či rapu celkom logicky neobjavila ani raz.

Otázka 10. - Máte pocit, že vaša sociálna bublina ovplyvňuje váš hudobný vkus?

A) Hip-hopoví poslucháči

10. Máte pocit, že vaša sociálna bublina (ľudia s ktorými sa najčastejšie stretávate) ovplyvňuje váš hudobný vkus?

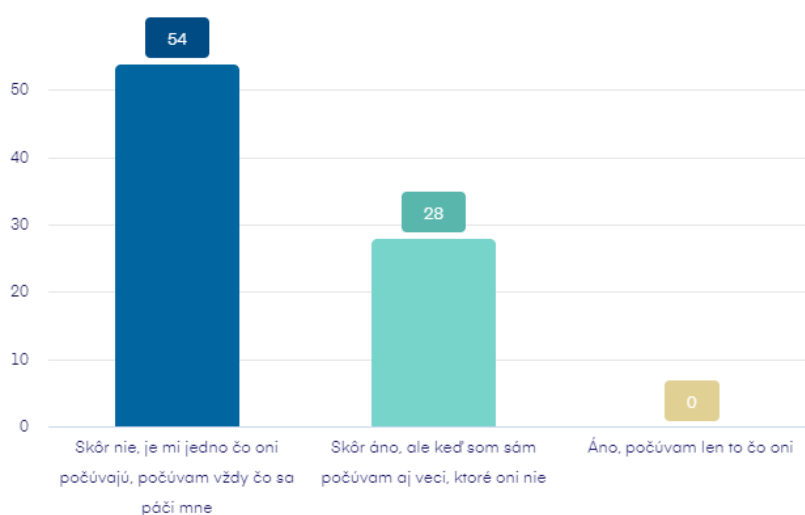

64

Obrázok 22 - Odpovede poslucháčov hip-hopu na otázku číslo 10

B) Poslucháči iných žánrov

10. Máte pocit, že vaša sociálna bublina (ľudia s ktorými sa najčastejšie stretávate) ovplyvňuje váš hudobný vkus?

65

Obrázok 23 - Odpovede poslucháčov iných žánrov na otázku číslo 10

Pri ovplyvňovaní hudobného vkusu zo strany sociálnej bubliny sa v otázke číslo 10 ukázala celkom zaujímavá skutočnosť. Zatiaľ čo poslucháči inej hudby ako hip-hop v pomere 66 % odpovedali, že im je jedno, čo počúva ich sociálna bublina a žijú tak vo svojom “vlastnom hudobnom svete”, rovnako odpovedalo iba 54 % hip-hopových poslucháčov a až 46 % z nich označilo, že majú pocit, že ich počúvanie danej hudby z časti ovplyvňuje aj ich sociálna bublina a hudbu, ktorú majú oni radi, no líši sa od záujmu ich priateľov, počúvajú až v momente keď sú sami. V tejto otázke sa nám prvý krát črtá

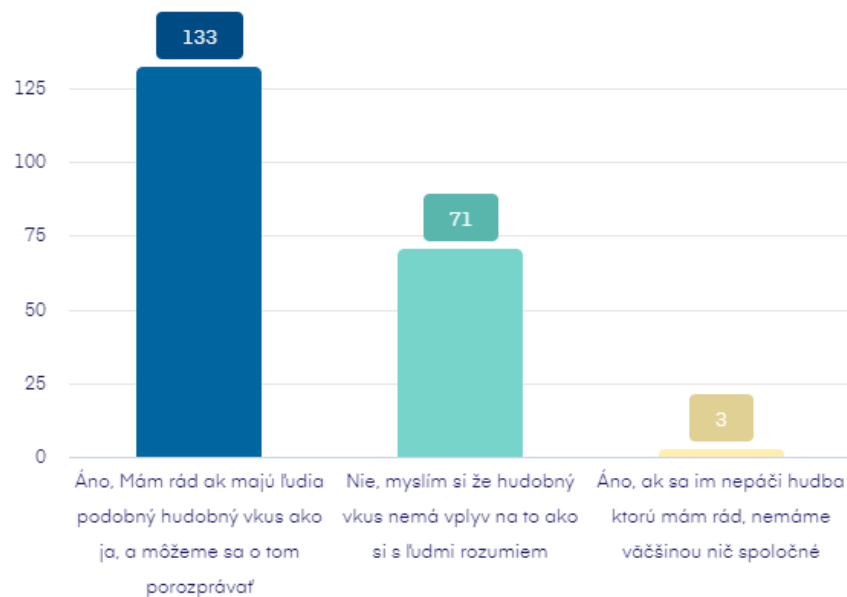
⁶⁵ Dostupné z: <https://my.surveio.com/K4K3H3A1A2M5X1A6L2M7/results>

možné potvrdenie hypotézy o tom, že hip-hopoví fanúšikovia sú náročnejší na fakt, čo počúvajú ľudia, s ktorými sa stretávajú, a možno aj hudobný vkus zaraďujú medzi jeden z hlavných atribútov spoločného priateľstva.

Otázka 11. - Myslíte si, že má váš hudobný vkus vplyv na to, ako si s ľuďmi rozumiete?

A) Hip-hopoví poslucháči

11. Myslíte si, že má váš hudobný vkus vplyv na to ako si s ľuďmi rozumiete?

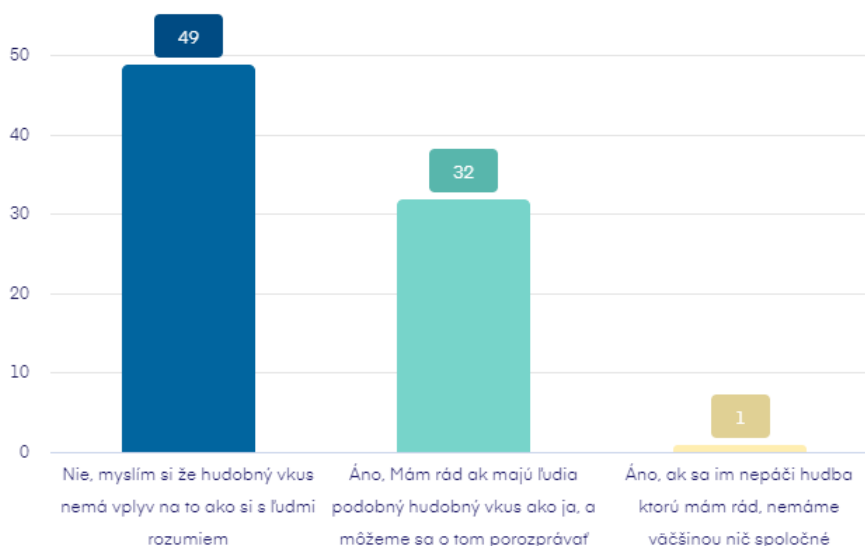

66

Obrázok 24 - Odpovede poslucháčov hip-hopu na otázku číslo 11

B) Poslucháči iných žánrov

11. Myslíte si, že má váš hudobný vkus vplyv na to ako si s ľuďmi rozumiete?

67

Obrázok 25 - Odpovede poslucháčov iných žánrov na otázku číslo 11

V otázke číslo 11 môžeme povedať, že sa moja hypotéza ohľadne náročnosti hip-hopového fanúšika na hudobný vkus jeho priateľov potvrdzuje. Až 64 % z nich totižto uviedlo, že majú radi, ak majú ľudia podobný hudobný vkus ako oni a môžu sa o danej téme spolu porozprávať, zatiaľ čo iba 34 % z nich označilo hudobný vkus ako bezpredmetný pri navязovaní hlbších vzťahov s inými ľuďmi. Pri poslucháčoch hudby iných žánrov, naopak vyhráva odpoveď, že im hudobný vkus absolútne nezasahuje do

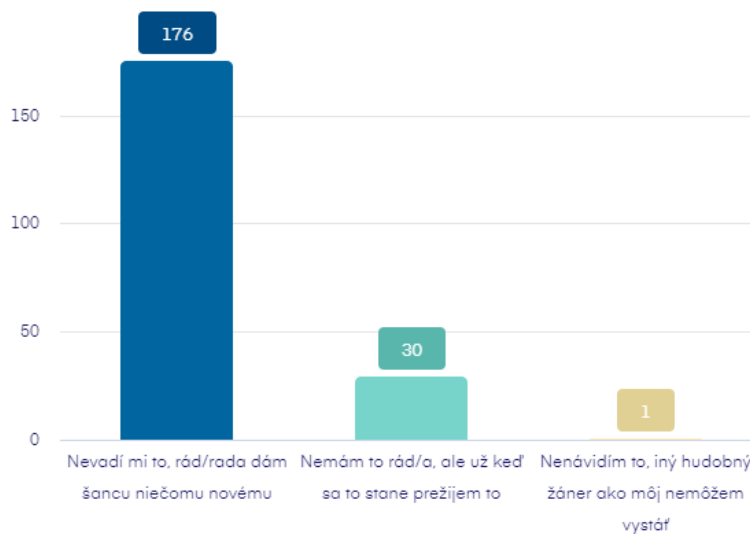
⁶⁷ Dostupné z: <https://my.surveio.com/K4K3H3A1A2M5X1A6L2M7/results>

miery, ako si s inými ľuďmi rozumejú a to dokonca až v prípade 60 % odpovedí. 39 % fanúšikov iných žánrov označilo, že hudba môže mať vplyv na to, ako si s ľuďmi rozumejú, a že majú radi, ak ostatní počúvajú rovnakú hudbu ako oni. V oboch prípadoch sa vo veľmi malom pomere vyskytlo aj radikálne zastúpenie, v podobe názoru, že ak sa daným ľuďom nepáči hudba, ktorú má respondent rád, väčšinou s danými ľuďmi nemá ani nič spoločné. Tento názor sa vyskytol v pomere 2 % u hip-hopových fanúšikov, a 1 % u poslucháčov iných hudobných žánrov, opäť sa v tomto názore fanúšikovia hip-hopu ukázali o niečo radikálnejší.

Otázka 12. - Nakoľko ste ochotní počúvať novú hudbu iných žánrov, takzvané tastebreakers?

A) Hip-hopoví poslucháči

12. Nakoľko ste ochotní počúvať novú hudbu iných žánrov, ktorú vám niekto pustí? (tzv. tastebreakers)

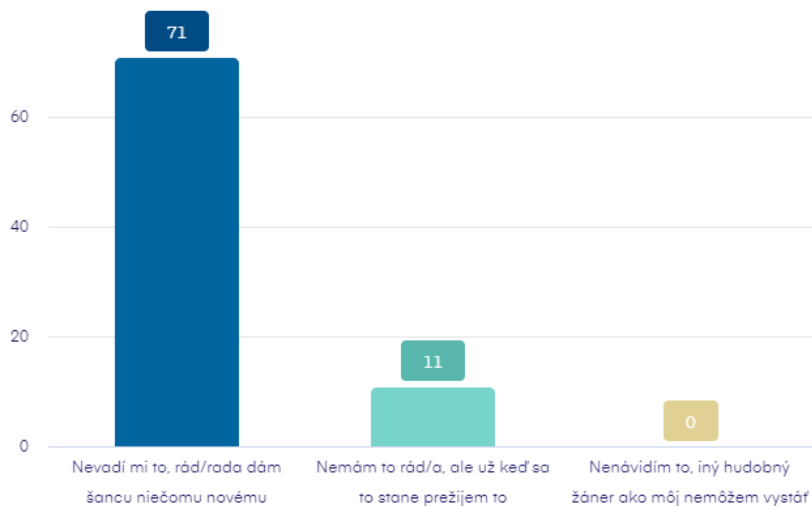

68

Obrázok 26 - Odpovede poslucháčov hip-hopu na otázku číslo 12

B) Poslucháči iných žánrov

12. Nakoľko ste ochotní počúvať novú hudbu iných žánrov, ktorú vám niekto pustí? (tzv. tastebreakers)

69

Obrázok 27 - Odpovede poslucháčov iných žánrov na otázku číslo 12

V otázke číslo 12 nastalo na mojej strane celkom značné prekvapenie, poslucháči hip-hopu sa ukázali skoro rovnako otvorení novým hudobným žánrom ako ľudia, ktorí preferujú iné hudobné žánre ako hip-hop. Konkrétne v pomere 85 % ku 87 % v prospech fanúšikov iných žánrov. Moja hypotéza sa však z malej časti potvrdila v prípade druhej a tretej najpopulárnejšej odpovede, kedy sa fanúšikovia hip-hopu o 1 % ukázali

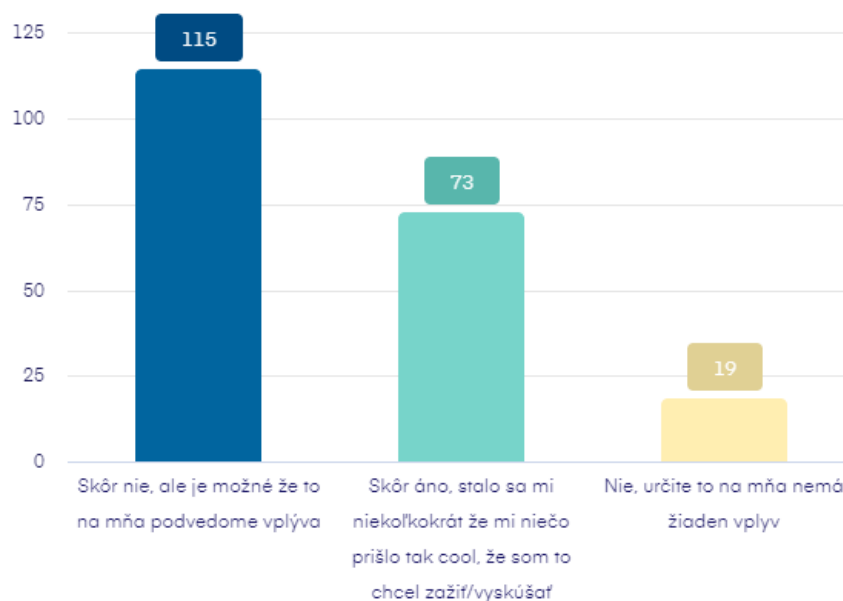
⁶⁹ Dostupné z: <https://my.surveio.com/K4K3H3A1A2M5X1A6L2M7/results>

ako tí, čo menej radi prijímajú, keď im niekto púšťa hudbu iného žánru (v pomere 14 % : 13 %) a v zastúpení 1 % mali opäť navrch, keď niekto označil, že vyslovene nenávidí, keď niekto začne púšťať iný hudobný žánr ako jeho obľúbený (v tomto prípade hip-hop) a že ostatné hudobné žánre nemôže ani vystáť.

Otázka 14. - Myslíte si, že má na vaše životné rozhodnutia a hodnoty vplyv to, čo vidíte v hudobných videoklipech a počujete v hudobných textoch?

A) Hip-hopoví poslucháči

14. Myslíte si, že má na vaše životné rozhodnutia a hodnoty vplyv to, čo vidíte v hudobných videoklipech a počujete v hudobných textoch?

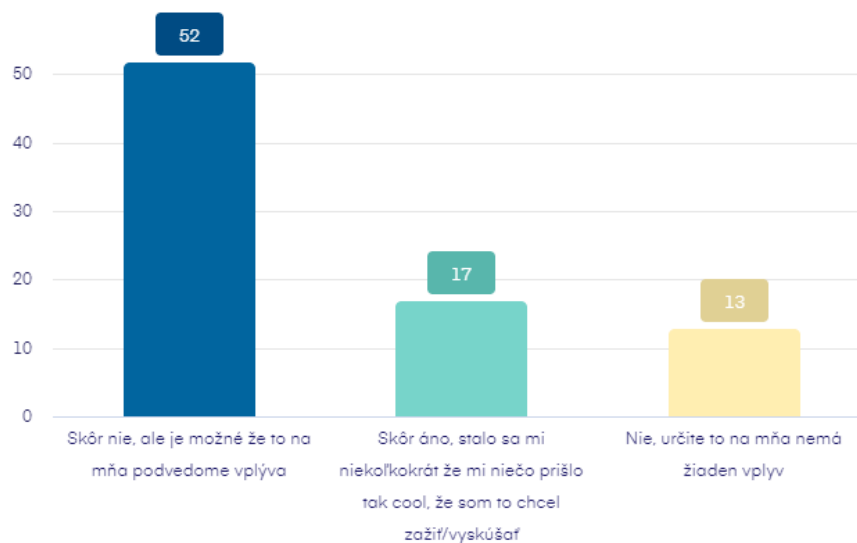

70

Obrázok 28 - Odpovede poslucháčov hip-hopu na otázku číslo 14

B) Poslucháči iných žánrov

14. Myslíte si, že má na vaše životné rozhodnutia a hodnoty vplyv to, čo vidíte v hudobných videoklipech a počujete v hudobných textoch?

71

Obrázok 29 - Odpovede poslucháčov iných žánrov na otázku číslo 14

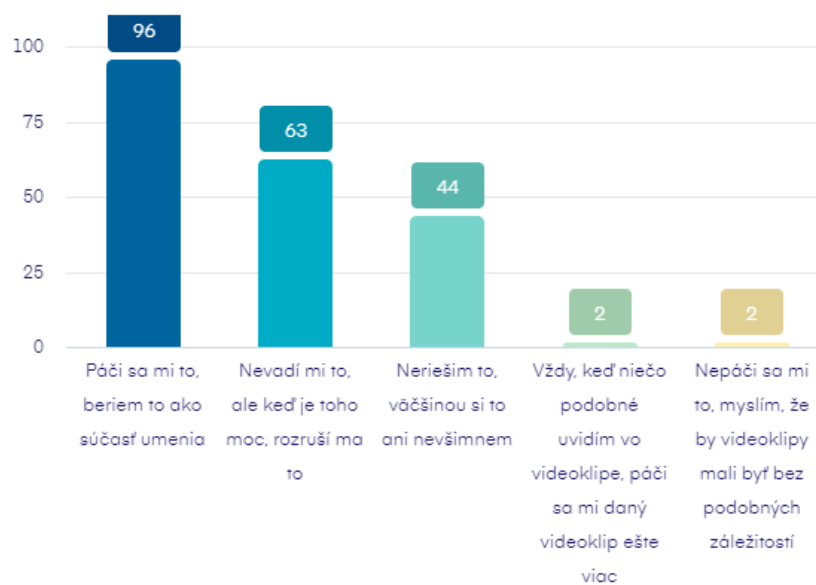
Pri otázke číslo 14 sa stala v oboch táboroch najpopulárnejšia odpoveď, že si respondenti myslia, že ich to, čo vidia v hudobných klipoch a počujú v hudobných textoch skôr neovplyvňuje, ale priznávajú, že je možné, že to na nich podvedome vplýva. Značnejší rozdiel sa však ukázal pri najpopulárnejšej odpovedi číslo 2, kedy až o 15 %

viac respondentov zo zastúpenia hip-hopových fanúšikov odpovedalo, že si myslia, že na nich hudobné videoklipy a texty vplyv skôr majú a že sa im niekoľkokrát stalo, že to, čo videli alebo počuli, im prišlo natoľko zaujímavé, že to sami chceli vyskúšať. Výsledok tejto odpovede môže byť priamy následok toho, že sa v hip-hopových textoch či videoklipech výrazne viac vyskytujú “lákové” veci, v podobe sexu, zábavy či drog.

Otázka 15. - Aký je váš pohľad na nahotu, drogy a sex v hudobných videoklipech?

A) Hip-hopoví poslucháči

15. Aký je váš pohľad na nahotu, drogy a sex v hudobných videoklipech?

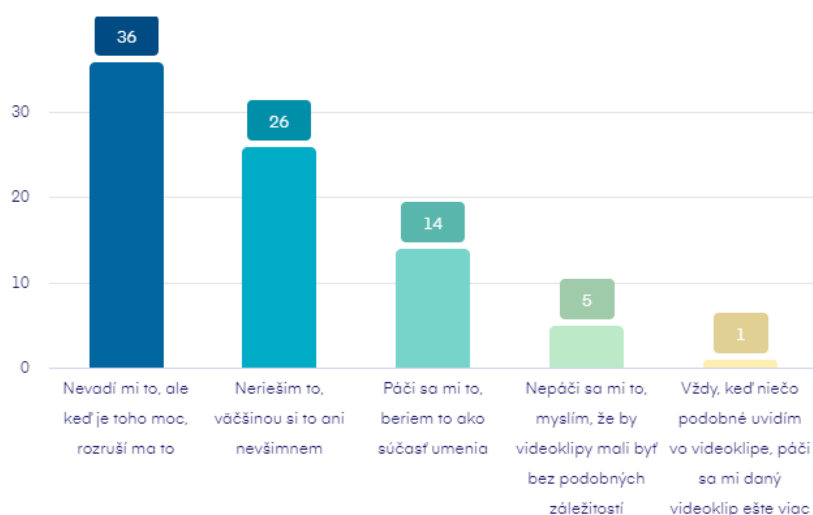

72

Obrázok 30 - Odpovede poslucháčov hip-hopu na otázku číslo 15

B) Poslucháči iných žánrov

15. Aký je váš pohľad na nahotu, drogy a sex v hudobných videoklipech?

73

Obrázok 31 - Odpovede poslucháčov iných žánrov na otázku číslo 15

Takmer ruka v ruke s predchádzajúcou otázkou ide aj otázka číslo 15, ktorá sa zameriava na reakciu jednotlivých publik na nahotu či omamné látky propagované v hudobných videoklipech. V tomto prípade sa nám začínajú ukazovať pomerne značné rozdiely a potvrdzovať moje hypotézy ohľadne imunity hip-hopového publika voči podobným záležitostiam. Až 46 % hip-hopového publika odpovedalo, že sa im nahota, sex a drogy vo videoklipech páčia a považujú ich za súčasť umenia. Zvyšok zastúpenia zväčša odpovedal, že spomenuté veci vôbec neriešia a rozrušia ich až v prípade, že ich je až príliš (30 %). Veľké zastúpenie v tejto skupine mali aj respondenti, ktorí odpovedali, že im podobné veci nevadia vôbec a ani si ich väčšinou nevšimnú (21 %). Počet

73 Dostupné z: <https://my.survio.com/K4K3H3A1A2M5X1A6L2M7/results>

respondentov, ktorí odpovedali, že sa im podobné praktiky v hudobných videoklipech nepáčia, padol v tábore hip-hopových fanúšikov na úplné minimum a to 1 %. V úplne rovnakom zastúpení však vystupovali aj respondenti, ktorí odpovedali, že vždy keď niečo podobné v hudobnom videoklipe uvidia, páči sa im daný klip ešte viac.

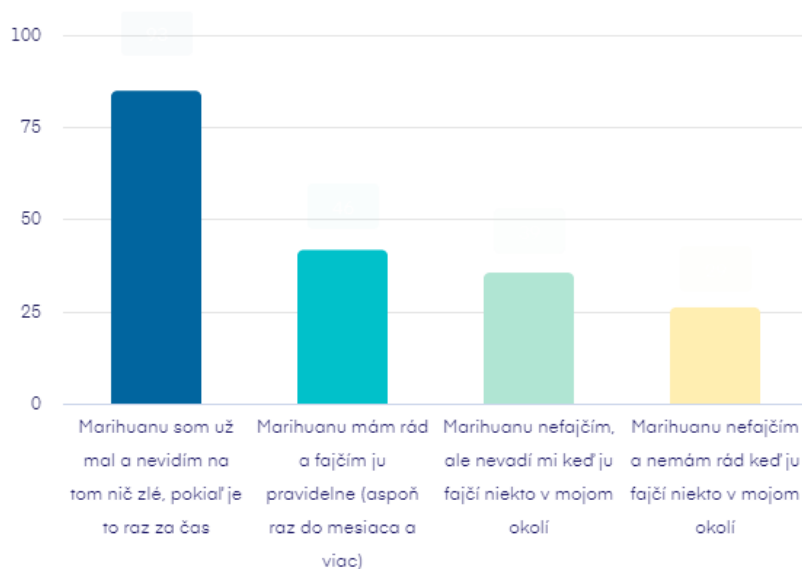
V tomto prípade sa nám celkom značne odlišuje výsledok odpovedí fanúšikov iných hudobných žánrov. Tu dominovala odpoveď, že im to v princípe nevádi, ale keď je toho moc tak ich to rozruší (44 %). 32 % odpovedalo, že to neriešia a že si to väčšinou ani nevšimnú, čo je pomerne zaujímavý výsledok, avšak iba 17 % odpovedalo, že sa im podobné záležitosti vo videoklipech páčia a že ich berú ako súčasť umenia (pre porovnanie, u hip-hopových fanúšikov to bolo až 46 %). Značne vyššie zastúpenie tu mala aj odpoveď, že sa respondentom podobné veci vo videoklipech vyslovene nepáčia, a to v zastúpení 6 % odpovedí (u hip-hopových 1 %).

Otázka 16. - Aká je vaša skúsenosť s ľahkými drogami ako napríklad

Marihuana?

A) Hip-hopoví poslucháči

16. Aká je vaša osobná skúsenosť s ľahkými drogami ako napríklad Marihuana?

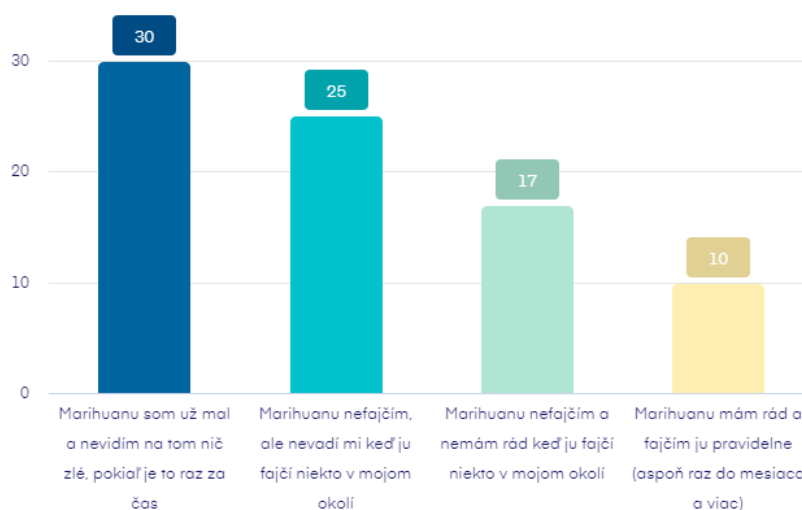

74

Obrázok 32 - Odpovede poslucháčov hip-hopu na otázku číslo 16

B) Poslucháči iných žánrov

16. Aká je vaša osobná skúsenosť s ľahkými drogami ako napríklad Marihuana?

75

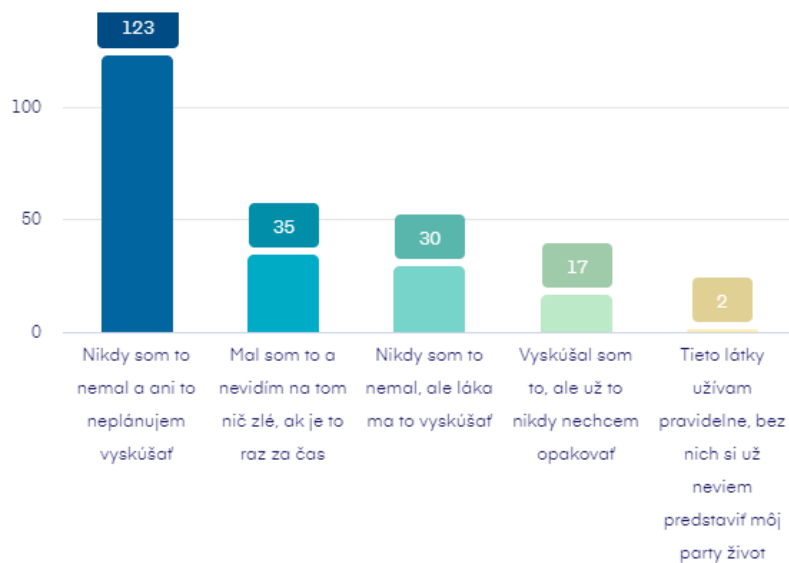
Obrázok 33 - Odpovede poslucháčov iných žánrov na otázku číslo 16

Otázka číslo 16 bola zameraná podobným smerom ako predchádzajúce a smerovala na názor poslucháčov jednotlivých hudobných žánrov na marihuanu, ktorá je v hip-hopovej tvorbe taktiež veľmi často zmieňovaná. V oboch prípadoch sa na prvom mieste umiestnila odpoveď, že respondenti už marihuanu vyskúšali a nevidia nič zlé na jej rekreačnom užívaní, hip-hopová komunita tu vyhráva o 8 % v pomere 45% ku 37 %. Kde však nastal markantný rozdiel, bola najčastejšia odpoveď číslo dva. U fanúšikov hip-hopu, sa ňou stala odpoveď “Marihuanu mám rád a fajčím ju pravidelne (1x do mesiaca a viac)” a to v pomere až 22 %. U poslucháčov iných hudobných žánrov sa táto odpoveď prepadla na úplný koniec poradia so zastúpením iba 12 %. U poslucháčov iných žánrov hudby bola taktiež výrazne zastúpenejšia odpoveď, že marihuanu nefajčia a navyše im vadí, ak ju fajčí niekto v ich okolí - konkrétne takto odpovedalo až 21 % respondentov, zatiaľ čo u fanúšikov hip-hopu bola táto odpoveď až na samom konci poradia so zastúpením iba 14 % respondentov.

Otázka 17. - Aká je vaša osobná skúsenosť s tvrdšími drogami ako napríklad extáza, MDMA či kokain?

A) Hip-hopoví poslucháči

17. Aká je vaša osobná skúsenosť s tvrdšími drogami ako napríklad extáza, MDMA či kokain?

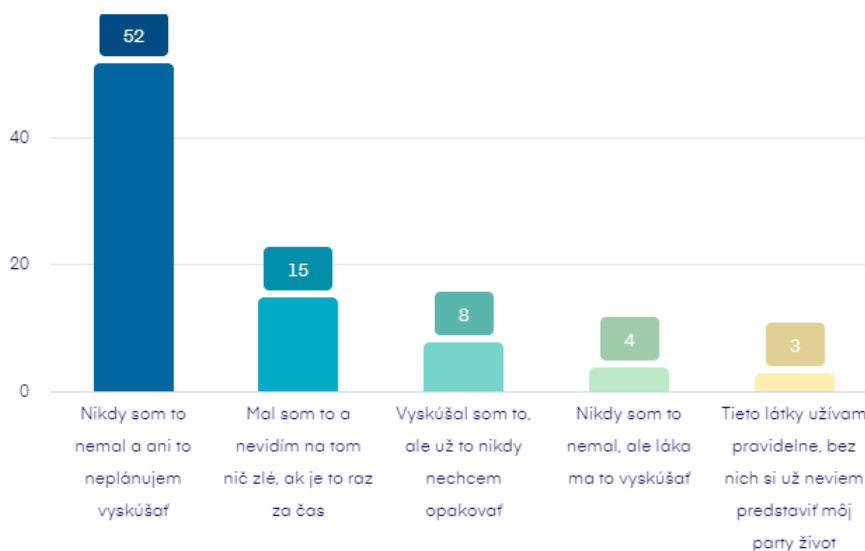

76

Obrázok 34 - Odpovede poslucháčov hip-hopu na otázku číslo 17

B) Poslucháči iných žánrov

17. Aká je vaša osobná skúsenosť s tvrdšími drogami ako napríklad extáza, MDMA či kokain?

77

Obrázok 35 - Odpovede poslucháčov iných žánrov na otázku číslo 17

Otázka číslo 17 pokračovala v rovnakom duchu, avšak pritvrdila ešte viac na stránku ilegálnych substancií, ktoré sú zákonom zaradené až do kategórie tvrdé drogy. V oboch táboroch či už u poslucháčov hip-hopu, alebo iných hudobných žánrov, dominovala odpoveď, že tvrdé drogy zmienené v otázke nikdy nemali a ani neplánujú vyskúšať. O niečo lepšie si v tomto prípade viedli zástupcovia iných hudobných žánrov, u ktorých sa takto vyjadrilo 63 % dopytovaných, zatiaľ čo u fanúšikov hip-hopu tomu tak bolo v 59 % odpovedí. Veľmi podobný pomer percentuálneho zastúpenia môžeme pozorovať aj pri druhej najčastejšej odpovedi a to tej, že respondenti uvádzajú že nejakú zo zmieňovaných tvrdších drog už vyskúšali a nevidia na tom navyše ani nič zlé, ak je to raz za čas. Táto odpoveď bola dokonca o 1 % častejšia pri poslucháčoch inej ako hip-hopovej hudby a to v pomere 18 % ku 17 %. Tento výsledok by mohol naznačovať správnosť mojej hypotézy, ktorá uvádza, že užívanie tvrdých drog je výrazne spojené hlavne s elektronickou hudbou. To isté by mohol naznačovať aj fakt, že odpoveď “Tieto

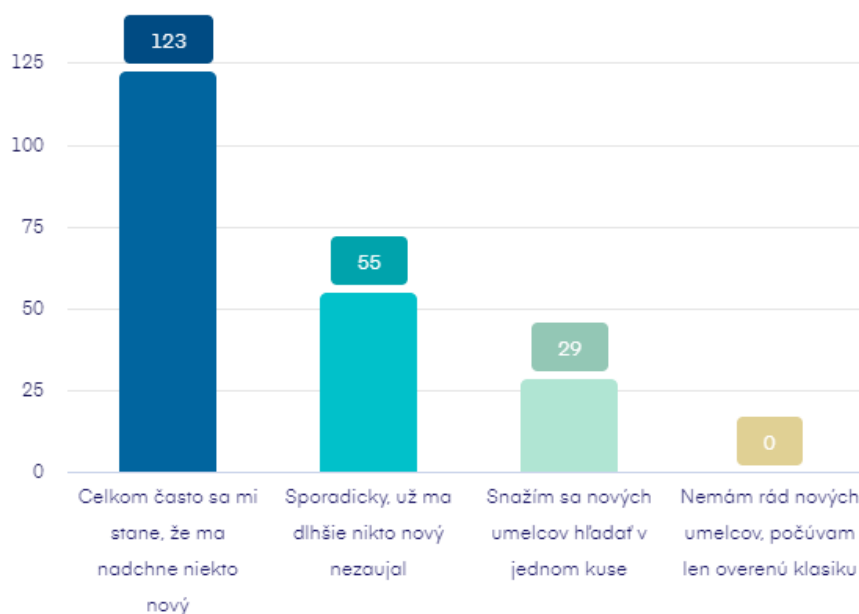
77 Dostupné z: <https://my.surveio.com/K4K3H3A1A2M5X1A6L2M7/results>

látky užívam pravidelne a bez nich si už neviem môj party život predstaviť”, zvolilo až 4 % respondentov preferujúcich iné hudobné žánre, zatiaľ čo pri hip-hopových fanúšikoch táto odpoveď zaznamenala zastúpenie v podobe iba 1 %. Najväčší rozdiel však nastal pri odpovedi “nikdy som to nemal, ale láka ma to vyskúšať”, kedy hip-hopoví fanúšikovia odpovedali v pomere 15 % zatiaľ čo fanúšikovia iných hudobných žánrov iba 5%. To, že až o 10 % viac respondentov, ktorých hlavný žáner záujmu je hip-hop, odpovedalo na položenú otázku týmto spôsobom, môže potvrdzovať moju hypotézu o vplyve hudby, ktorú počúvame a jej obsahu, na naše rozhodovanie a túžby, podobne ako to bolo zmienené v otázke číslo 14.

Otázka 20. - Ako často vás zaujme nejaký nový umelec?

A) Hip-hopoví poslucháči

20. Ako často vás zaujme nejaký nový umelec?

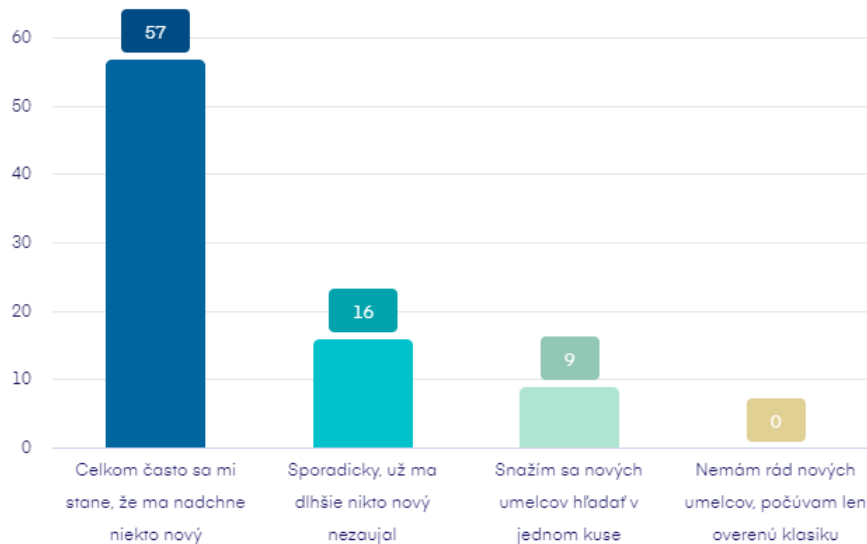

78

Obrázok 36 - Odpovede poslucháčov hip-hopu na otázku číslo 20

B) Poslucháči iných žánrov

20. Ako často vás zaujme nejaký nový umelec?

79

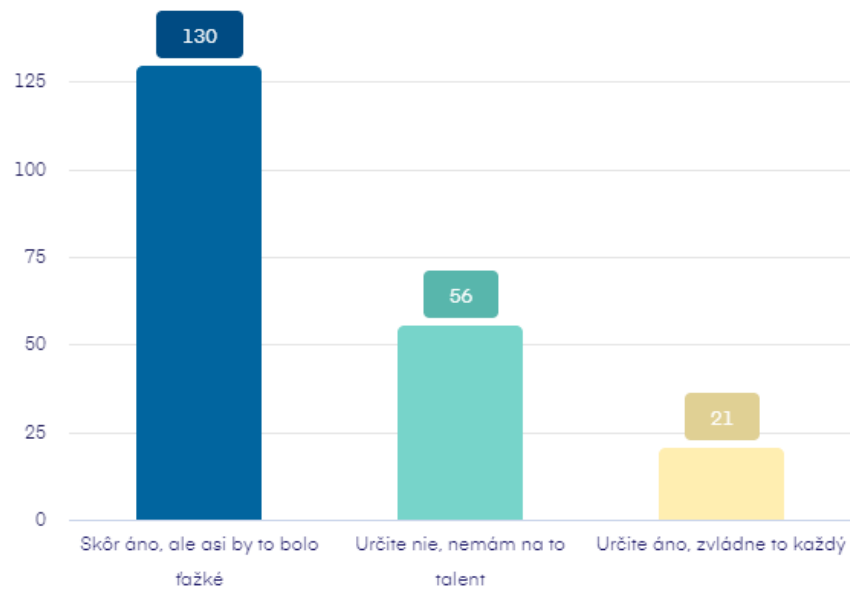
Obrázok 37 - Odpovede poslucháčov iných žánrov na otázku číslo 20

Pri otázke číslo 20 sa ukázali fanúšikovia ostatných hudobných žánrov ako tí, ktorým sa častejšie stane, že ich nadchne nejaký nový umelec (v pomere 70 % ku 59 %). Naopak hip-hopoví poslucháči o 7 % viac odpovedali, že ich už zaujme niekto nový iba sporadicky. Napriek tomu sa potvrdila hypotéza, že hip-hopoví nadšenci aktívnejšie vyhl'adávajú nové mená a nových interpretov, keď 14 % z nich odpovedalo v prospech tejto odpovede, zatiaľ čo u nadšencov iných žánrov tomu tak bolo iba v 11 % odpovedí.

Otázka 21. - Myslíte si, že by ste dokázali vytvoriť hudobné dielo?

A) Hip-hopoví poslucháči

21. Myslíte si, že by ste dokázali vytvoriť hudobné dielo?

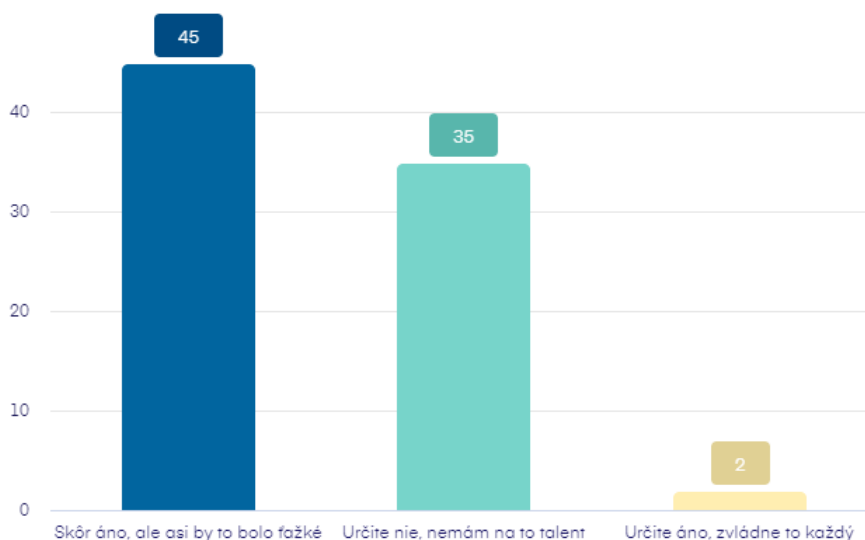

80

Obrázok 38 - Odpovede poslucháčov hip-hopu na otázku číslo 21

B) Poslucháči iných žánrov

21. Myslíte si, že by ste dokázali vytvoriť hudobné dielo?

81

Obrázok 39 - Odpovede poslucháčov iných žánrov na otázku číslo 21

Ako posledné porovnanie nám slúžila otázka číslo 21, ktorá sa pýtala nakoľko sú zástupcovia jednotlivých žánrov odvážni a sebavedomí v otázke, či by oni sami dokázali vytvoriť hudobné dielo. V oboch prípadoch vyhrala odpoveď, že si jednotliví respondenti myslia, že by to dokázali, avšak pravdepodobne by to bolo veľmi ťažké (63 % odpovedí v prípade hip-hopových nadšencov, a 55 % odpovedí v prípade zástupcov iného žánru). Pomerne veľký rozdiel však nastal u ostatných odpovedí, kedy až 43 % ľudí preferujúcich iné hudobné žánre odpovedalo, že by hudobné dielo určite vytvoriť nedokázali a že na to jednoducho nemajú talent. U hip-hopových fanúšikov táto odpoveď zaznela iba v 27 % prípadov. Navyše až 10 % hip-hop preferujúcich respondentov si myslí, že by hudobné dielo dokázali určite vytvoriť, pretože to dokáže každý. Táto vysoká sebadôvera u poslucháčov hip-hopu môže byť spôsobená práve vďaka technickému vývoju a nárastu počtu domácich štúdií, ktoré sme spomínali v teoretickej časti tejto bakalárskej práce, takisto to môže byť zapríčinené úspechom tzv. SoundCloudrapperov, ktorí sú pre hip-hopovú komunitu dôkazom, že aj človek žijúci v detskej izbe sa môže len za pomoci

81 Dostupné z: <https://my.surveio.com/K4K3H3A1A2M5X1A6L2M7/results>

jednoduchého vybavenia a zverejňovania svojich skladieb na internete, stať skutočnou svetovou hviezdou a zažiť v hudobnom priemysle. Väčšina poslucháčov iných hudobných žánrov, tak pravdepodobne vníma úspech v hudobnom priemysle ako niečo takmer nedosiahnuteľné, niečo, čo vyžaduje poriadnu dávku driny, ale hlavne talentu a preto je ich zastúpenie v tejto odpovedi iba 2 %.

Záver

Cieľom tejto bakalárskej práce bolo v úvode sa pozrieť na postupný vývoj hudby od jej úplných koreňov počas jednotlivých storočí, analyzovať zásah technologického pokroku do jej tvorenia, dostupnosti a distribúcie a v praktickej časti analyzovať mieru vplyvu hudby, ktorú konzumujeme na naše rozmyšľanie, podvedomé túžby a tvorbu sociálnych kruhov.

V úvode práce sme zistili, že hudba tu s ľudstvom je od jeho úplných počiatkov, už praveký človek začal tvoriť hudbu, pomáhala mu pri jeho každodenných potrebách, náboženských obradoch či na vyjadrenie jeho emócií a nálady. Hudba bola takisto veľmi dôležitým faktorom aj v starších kultúrach, medzi prvé hudobné kultúrne veľmoci patrila Čína, India či Grécko, ktoré považujeme za hudobne najvzdelanejšie. V mnohých kultúrach boli hudobníci veľmi váženými občanmi. Hudba a spev sa postupne vyvíjali a ľudia s nimi začali viac a viac experimentovať, vynaliezali čím ďalej tým zaujímavejšie hudobné nástroje a snažili sa vytvárať nové spôsoby vokalizácie, veľkým míľnikom v takomto prípade bolo pridanie dvojhlasu. Zaujímavosťou pre nás môže byť napríklad fakt, že v určitých obdobiach ľuďom viac záležalo na pridaní väčšieho počtu hlasov, než na tom, aby hlasy medzi sebou navzájom harmonizovali. Postupne sa začali tvoriť umelecké zoskupenia, ktoré so svojimi predstaveniami cestovali po jednotlivých mestách a prinášali občanom zábavu. Postupom rokov sa do hudby začalo pridávať viac a viac ľudového vplyvu a hudba sa stávala neodlučiteľnou súčasťou spoločnosti v každodennom živote. Všetko toto vyvrcholilo do skladieb, ktoré sa stali historickým dedičstvom. To isté platí pre geniálnych umelcov, ako napríklad Wolfgang Amadeus Mozart, či Ludwig van Beethoven, ktorí sa už navždy zapísali do dejín vďaka svojej úžasnej tvorbe a nekonečnému talentu.

Tak ako všetko za posledné storočie, ani hudobný priemysel sa nevyhol veľkej revolúcii spôsobenej technologickým pokrokom, ktorý sa ľudstvu podarilo v posledných storočiach zaznamenať. Práve jeden z patentov jedného z najúspešnejších a najvýznamnejších vedeckých mien histórie, Thomasa Alva Edisona, zvaný fonograf stál na úplnom počiatku technologickej hudobnej revolúcie. Práve jeho patent bol základom pre neskoršie vynájdenie gramofónu Emilom Berlinerom, ktorý prvý krát priniesol hudbu

do domácností obyčajných ľudí, umožnil kopírovanie a distribuovanie platní s obsahom ich obľúbených kapiel a odštartoval tak proces celej transformácie hudobného priemyslu na taký, aký ho poznáme dnes. Hudba zažila obrovský otras v základoch, keď sa prvýkrát začali používať počítače na jej tvorbu. Prvý veľký krok bolo syntetizovanie zvukov, následne celý proces tvorby a nahrávania hudby zmenila nová možnosť postprodukcie a práce so zvukom, ktorá bola inšpirovaná strihom a postprodukciou filmu. Proces tvorenia hudby sa tak od základu zmenil a poskytol interpretom absolútne nové možnosti ako vytvoriť diela, ktoré predtým nebolo možné dať dohromady. Do celého tohto procesu prispeli technologické vynálezy ako audiokazeta, walkman, CD nosič, diskman, či televízna hudobná stanica MTV a živná pôda pre hudbu ako jeden z najväčších zábavných priemyslov, ktorý dnes disponuje obrovským množstvom financií a pozornosti, bola na svete. Audiokazety umožnili púšťať a množiť hudbu omnoho jednoduchšie ako kedykoľvek predtým, púšťať ju v rádiách áut alebo počas prechádzky v kazetových prehrávačoch zvaných walkman. Nasledovali CD nosiče, ktoré boli kapacitou omnoho schopnejšie a dokázali obsahovať až 80 minút hudobného záznamu. Celý tento súboj o technologický pokrok a získanie si hudobného fanúšika sa podarilo vyhrať firme Apple, ktorá svojho revolučného zariadenia s názvom iPod predala sto miliónov kusov a získala tak 63 % podiel na trhu s digitálnou distribúciou hudby. Boli to však právom zaslúžené predaje a podiely, pretože iPod skutočne predstavoval veľký pokrok a revolúciu v spôsobe počúvania a vlastníctva hudby v digitálnej podobe. Posledným veľkým míľnikom v revolúcii distribuovania a predaja hudby, sa stali takzvané streamovacie platformy ako Spotify, Tidal či Apple Music opäť od firmy Apple. Tieto platformy dnes slúžia ako komplexná hudobná knižnica so všetkými hudobnými dielami na svete, poskytujú možnosť komukoľvek nahráť na ne svoj hudobný materiál. Jedným z najväčších prínosov, ktoré tieto platformy doručili, je meranie mesačných poslucháčov na platforme Spotify. Tá totižto uvádza na profile interpreta, koľko ľudí si za posledných 28 dní prehralo jeho hudbu. Táto štatistika sa tak stáva v súčasnosti najrelevantnejšou štatistikou merania úspechu daného umelca v aktuálnom časovom období. Streamovacie platformy takisto poskytujú umelcom náhľad do štatistík odkiaľ pochádza ich publikum, akého je veku či pohlavia a ktoré skladby sú za rôzne časové obdobia napočítane. Navyše sa prehratia na jednotlivých platformách automaticky speňajú a umelec je z daných platforiem finančne odmeňovaný v mesačných horizontoch. Toto všetko prispelo k explózii umelcov po celom svete, pretože žiť sa dnes hudbou je vďaka všetkým novodobým prostriedkom ľahšie ako kedykoľvek predtým.

Na záver práce sme sa v praktickej časti pokúsili analyzovať, aký veľký vplyv a či vôbec, má na naše rozhodovanie to, aký druh hudby počúvame, aké videoklipy sledujeme a čo je v nich vizuálne či lyricky zideované. Analýzu sme uskutočnili pomocou dotazníka, ktorý vyplnilo spolu 292 respondentov vo veku od 1-40 rokov rôzneho vzdelania, pohlavia, či aktuálnej životnej situácie. Ako hlavný objekt nášho záujmu sme sa rozhodli použiť hudobný žáner hip-hop/rap, jednak kvôli najľahšiemu prístupu k danej vzorke poslucháčov, ale zároveň aj kvôli obsahu, ktorý je v hip-hopovej hudbe zdieľaný a je ním charakteristická. Hip-hop/rap je v súčasnosti jeden z najúspešnejších hudobných žánrov na svete, pričom jeho korene siahajú do chudobných černošských amerických štvrtí, kde sa začal rap používať ako vyjadrenie názoru, postoja a slobody. Pre rapovú hudbu je teda prirodzené nedávať si servítku pred ústa, opisovať problémy verejnosti, opovrhovať politickými autoritami, ale aj naopak oslavovať úspech, bohatstvo a nespútaný životný štýl. Veľmi populárnou odnožou rapu sa za posledné roky, hlavne medzi mladým publikom, stal takzvaný trap, ktorý pochádza z americkej Atlanty, kde je výraz trap slangovým výrazom miesta predaja drog. Trapový lyrický obsah je teda charakteristický práve vysokým výskytom rýmov spojených s drogami, ženami ľahkých mravov, predávaním drog, bohatstvom, slávou, úspechom či násilím.

Náš dotazník rozdeľoval respondentov na základe otázky číslo 5, na dve hlavné skupiny: A) poslucháči hip-hopu, B) poslucháči iných hudobných žánrov. Na obe skupiny boli v nasledujúcich štádiách dotazníka smerované osobné otázky na ich názory na drogy, propagáciu drog, sexu a násilia v hudobných dielach a hudobných videoklipech, ich požiadavky a nároky na hudobný vkus ich blízkeho okolia, či nakoľko sú ochotní dávať šancu iným typom hudby ako je tá ich obľúbená. Moja hypotéza uvedená na začiatku praktickej časti predpovedala, že poslucháči hudobného žánru hip-hop/rap budú mať zhovievavejší prístup ku sexu, násiliu a drogám zobrazovaných v hudobných videoklipech a interpretovaných v hudobných textoch z jedného jednoduchého dôvodu - sú tomuto obsahu vystavovaní neustále a tak si naň vybudovali určitú imunitu. Táto hypotéza sa veľmi dobre potvrdila v otázke číslo 15, kedy až 46 % hip-hopového publika odpovedalo, že sa im nahota a sex vo videoklipech páčia a berú ho ako súčasť umenia. Pre porovnanie, pri poslucháčoch iných hudobných žánrov, bola táto odpoveď zvolená iba pri 17 % respondentov. Takisto sa v mojom dotazníku poslucháči hip-hopu ukázali

ako tí, ktorým viac záleží na tom, čo počúvajú ľudia v ich blízkom okolí a majú radi ak ľudia, s ktorými sú v kontakte počúvajú rovnakú hudbu ako oni. Čo sa však nepotvrdilo bola moja hypotéza ohľadne radikálnosti hip-hopového publika na ich vyhranený žáner a môj predpoklad, že fanúšikovia rapu a hip-hopu budú výrazne menej naklonení k počúvaniu takzvaných *tastebreakers* (hudieb iných žánrov). V tomto prípade boli fanúšikovia hip-hopu iba o 2 % menej zhovievaví a ochotní k vypočutiu iných žánrov ako fanúšikovia ostatnej hudby a to konkrétne v pomere 87 % ku 85 % v prospech fanúšikov iných hudobných žánrov. Inými slovami 85 % poslucháčov sa vyjadrilo, že by im vôbec nevadilo vypočuť si hudbu iného žánru a že radi dávajú šancu novým veciam. Na rozdiel od ochoty počúvať iné hudobné žánre sa však veľmi jednoznačne potvrdila moja hypotéza ohľadne ovplyvňovania názorov skrz hudbu v otázke drog. Medzi fanúšikmi hip-hopu sa totižto až 22% respondentov vyjadrilo v otázke číslo 16, že marihuanu majú radi a dokonca ju pravidelne (1x do mesiaca a viac) užívajú. U poslucháčov iných hudobných žánrov sa takáto odpoveď vyskytla iba v 12 % prípadoch, čo môže mať za následok práve silné spojenie a propagovanie marihuany naprieč celým rapovým a hip-hopovým spektrom.

Na základe jednotlivých štatistík som vyvodil záver, že hudba naozaj môže mať vplyv na naše rozmýšľanie, na to, čo považujeme za normálne a mimo normy, na naše sociálne kruhy a vzťahy, ktoré v nich vytvárame. Hudobný vkus ľudí nepatrne rozdeľuje do užších sociálnych kruhov, v ktorých prevládajú rôzne názory na určité skutočnosti, ktoré títo poslucháči postupne preberajú a osvojujú si ich. Hudba, ktorú počúvame, je teda nezvratným sociálnym a kultúrnym nástrojom v našej spoločnosti.

Zoznam literatúry:

DOHNALOVÁ, Lenka, 2015. *Proměny hudebního sektoru vlivem nových technologií*. Praha: Institut umění - Divadelní ústav ISBN 978-80-7008-362-8.

Zoznam internetových zdrojov:

https://is.muni.cz/th/327391/pedf_b/DP_text.pdf [online]. [cit. 2020-05-22]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/327391/pedf_b/DP_text.pdf

Apple Music Event 2001. [online]. [cit. 2020-05-22]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=kN0SVBCJqLs>

Netflix - Hip Hop Evolution [online]. [cit. 2020-05-22]. Dostupné z: <https://www.netflix.com/title/80141782>

Survio [online]. [cit. 2020-05-22]. Dostupné z: <https://my.survio.com/K4K3H3A1A2M5X1A6L2M7/results>

[online]. [cit. 2020-05-22]. Dostupné z: <https://moodle.gybon.cz/mod/page/view.php?id=228&forceview=1>

Obrázok 1 – *Wolfgang Amadeus Mozart* - [online]. [cit. 2020-05-22]. Dostupné z: https://operaplus.cz/wp-content/uploads/2017/05/image_gallery.jpeg

Obrázok 2 - *Ludvig Van Bethoven* - [online]. [cit. 2020-05-22]. Dostupné z: <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/6/6f/Beethoven.jpg/225px-Beethoven.jpg>

Obrázok 3 - *Patrik Rytmus Vrbovský počas koncertu so symfonickým orchestrom v Trnave* - [online]. [cit. 2020-05-22]. Dostupné z: https://img.refresh.sk/content/1440x513/69521_Najdrahsie-a-najvelkolepejsie-vystupenie-v-slovenskom-rape-Rytmus-so-symfonickym-orchestrom-opat-prepisovali-rekordy-Report.jpg

Wikipedie, *Otvorená encyklopédia: Walkman* [online]. [cit. 2020-05-22]. Dostupné z: [https://sk.wikipedia.org/wiki/Walkman_\(značka\)](https://sk.wikipedia.org/wiki/Walkman_(značka))

Obrázok 4 – *Gramofón* - [online]. [cit. 2020-05-22]. Dostupné z: https://static.datart.cz/gramofon-hyundai-retro-rtcc-411-rip-drevo/media_3667275.jpg?size=800

Obrázok – *Walkman* - 5 [online]. [cit. 2020-05-22]. Dostupné z: https://img.ceskatelevize.cz/program/porady/12441509542/foto09/218387756730012_01.jpg?1556092142

Obrázok 6 – *Discman* - [online]. [cit. 2020-05-22]. Dostupné z: https://cdn7.elektronik-star.de/out/pictures/generated/product/1/700_700_75/10031566_yy_0001_titel___oneConcept_CDC_100MP3_Discman_Disc_Player_silber_reedit.jpg

Obrázok 7 – *Steve Jobs na Apple Music Evente v roku 2001* - [online]. [cit. 2020-05-22]. Dostupné z: https://www.extra.cz/images/thumbs/10/83/1083c26-63296-2-0d0020000-0d0333333-0d9800000-0d8666667-sector_740x416-crop.jpg

Obrázok 8 – *Ukážka z videoklipu Despacito* - [online]. [cit. 2020-05-22]. Dostupné z: <https://routenote.com/blog/wp-content/uploads/2018/02/Despacito.jpg>

Obrázok 9 – *Domáce štúdio* - [online]. [cit. 2020-05-22]. Dostupné z: <https://producelikeapro.com/blog/wp-content/uploads/2018/09/Top-10-Home-Studio-Essentials-for-Beginners.jpg>

Obrázok 10 – *Zosnulý umelec Lil Peep* - [online]. [cit. 2020-05-22]. Dostupné z: <https://i1.sndcdn.com/avatars-000331231677-2m17c6-t500x500.jpg>

Obrázok 11 – *Umelec LiL Uzi Vert* - [online]. [cit. 2020-05-22]. Dostupné z: <https://i.pinimg.com/originals/37/2b/5d/372b5df504225e05e028382c99ca2bc2.jpg>

Obrázok 12 - *Ukážka Spotify štatistik* - [online]. [cit. 2020-05-22]. Dostupné z: [https://cdn.vox-cdn.com/thumbor/sjIHKyWO_1fvA8jQmCA5nA0r5bw=/0x0:1200x600/920x613/filters:focal\(504x204:696x396\)/cdn.vox-cdn.com/uploads/chorus_image/image/65309199/S4A_09092019_BlogImageMaster_Artists_Tab_copy.0.jpg](https://cdn.vox-cdn.com/thumbor/sjIHKyWO_1fvA8jQmCA5nA0r5bw=/0x0:1200x600/920x613/filters:focal(504x204:696x396)/cdn.vox-cdn.com/uploads/chorus_image/image/65309199/S4A_09092019_BlogImageMaster_Artists_Tab_copy.0.jpg)

Obrázok 13 – *Titulný obrázok k seriálu Hip Hop Evolution od Netflixu* - [online]. [cit. 2020-05-22]. Dostupné z: https://occ-0-1068-1723.1.nflxso.net/dnm/api/v6/0DW6CdE4gYtYx8iy3aj8gs9WtXE/AAAABSFjN8sOqQelqDBo2WTwX2U0t6ROLPy1mWIZRrs8_2NYYkfU36ka5_x5Xrn5G_pawgGSsJrnJ6hYea6Kb5by-YHxYm02xRD08ZEfrqHICK-XaWpvyxc3LgsZwKGVug.jpg?r=670

Obrázok 14 – *Interpret Lil Pump z ukážky klipu Gucci Gang* - [online]. [cit. 2020-05-22]. Dostupné z: <https://pyxis.nymag.com/v1/imgs/6be/617/7e6f572a6b7da4d6beb3f5378e160b65a2-27-lil-pump.rhorizontal.w700.jpg>

Obrázky 15 – 39 – *výsledky dotazovaných respondentov* - [online]. [cit. 2020-05-22]. Dostupné z: <https://my.surveio.com/K4K3H3A1A2M5X1A6L2M7/results>

Zoznam obrázkov:

Obrázok 1 - Wolfgang Amadeus Mozart, rakúsky skladateľ označovaný za zázračné dieťa	17
Obrázok 2 - Podobizeň Ludviga Van Bethovena	18
Obrázok 3 - Patrik Vrbovský známy ako Rytmus, počas koncertu so symfonickým orchestrom v Trnave	24
Obrázok 4 - Ukážka tradičného gramofónu.....	25
Obrázok 5 - Ukážka Walkmanu.....	26
Obrázok 6 - Ukážka Discmanu	27
Obrázok 7- Steve Jobs počas predstavenia nového iPodu na Apple Music Evente v roku 2001	29
Obrázok 8 - Záber z klipu Despacito od umelca Lui Fonsi, ktorý ako prvý prekonal hranicu 5 miliár zhliadnutí na platforme YouTube	30
Obrázok 9 - Ilustračný obrázok typického domáceho štúdia v roku 2020	32
Obrázok 10 - Lil Peep, jeden z najpopulárnejších novodobých umelcov, zomrel vo veku 21 rokov na predávkovanie (konkrétnejšie na otravu fentanylom, ktorý bol primiešaný do liekov proti úzkosti)	34
Obrázok 11 - Lil Uzi Vert, jeden z najúspešnejších trapových umelcov súčasnosti, stal sa populárnym vďaka platforme Sound Cloud	35
Obrázok 12 - Ukážka štatistík dostupných pre každého interpreta v aplikácii Spotify Artists.....	36
Obrázok 13 - Titulný obrázok seriálu Hip Hop Evolution na streamovacej platforme Netflix	38
Obrázok 14 - Ukážka z klipu Gucci Gang od interpreta Lil Pump, ktorý ako prvý trapový umelec pokoril hranicu miliardu zhliadnutí na platforme YouTube	39
Obrázok 15 - Výsledok odpovedí všetkých respondentov na otázku číslo 5 v dotazníku	42
Obrázok 16 - Odpovede poslucháčov hip-hopu na otázku číslo 6.....	43

Obrázok 17 - Odpovede poslucháčov iných žánrov na otázku číslo 6	44
Obrázok 18 - Odpovede poslucháčov hip-hopu na otázku číslo 7.....	45
Obrázok 19 - Odpovede poslucháčov iných žánrov na otázku číslo 7	46
Obrázok 20 - Odpovede poslucháčov hip-hopu na otázku číslo 8.....	47
Obrázok 21 - Odpovede poslucháčov iných žánrov na otázku číslo 8	48
Obrázok 22 - Odpovede poslucháčov hip-hopu na otázku číslo 10.....	49
Obrázok 23 - Odpovede poslucháčov iných žánrov na otázku číslo 10	50
Obrázok 24 - Odpovede poslucháčov hip-hopu na otázku číslo 11.....	51
Obrázok 25 - Odpovede poslucháčov iných žánrov na otázku číslo 11	52
Obrázok 26 - Odpovede poslucháčov hip-hopu na otázku číslo 12.....	53
Obrázok 27 - Odpovede poslucháčov iných žánrov na otázku číslo 12	54
Obrázok 28 - Odpovede poslucháčov hip-hopu na otázku číslo 14.....	55
Obrázok 29 - Odpovede poslucháčov iných žánrov na otázku číslo 14	56
Obrázok 30 - Odpovede poslucháčov hip-hopu na otázku číslo 15.....	57
Obrázok 31 - Odpovede poslucháčov iných žánrov na otázku číslo 15	58
Obrázok 32 - Odpovede poslucháčov hip-hopu na otázku číslo 16.....	60
Obrázok 33 - Odpovede poslucháčov iných žánrov na otázku číslo 16	61
Obrázok 34 - Odpovede poslucháčov hip-hopu na otázku číslo 17.....	62
Obrázok 35 - Odpovede poslucháčov iných žánrov na otázku číslo 17	63
Obrázok 36 - Odpovede poslucháčov hip-hopu na otázku číslo 20.....	64
Obrázok 37 - Odpovede poslucháčov iných žánrov na otázku číslo 20	65
Obrázok 38 - Odpovede poslucháčov hip-hopu na otázku číslo 21.....	66
Obrázok 39 - Odpovede poslucháčov iných žánrov na otázku číslo 21	67

Terminologický slovník:

Streamovacie platformy – Novodobé internetové hudobné knižnice, ktoré združujú zvukový obsah na jednom mieste, ktorý následne ponúkajú užívateľom za mesačný poplatok. V súčasnosti sú jednou z najpreferovanejších spôsobov na počúvanie hudby, zväčša u mladých ľudí.

Trap – Odrož rapu, ktorá vznikla v americkej Atlante. Slovo trap je v Atlante slangový výraz pre miesto predaja drog, táto hudba je charakteristická svojím kontroverzným obsahom, zveľaďujúcim bohatstvo, užívanie omamných látok či násilie.

Hip-hop – Subkultúra a hudobný žáner, ktorý vznikol v americkom New Yorku na konci 60. rokov

SoundCloud – Internetová platforma, na ktorú môžu hudobníci zadarmo nahrávať svoje skladby, vďaka funkciám tejto platformy sa môžu skladby následne ľahko šíriť medzi ľuďmi.

SoundCloudoví rapperi – Pomenovanie pre umelcov, ktorí sa stali slávnymi vďaka platforme SoundCloud

Underground – Hudobná scéna, v ktorej umelci nezarábajú zväčša veľa peňazí, hudbu tvoria pre seba, svoje okolie a pre komunitu, častokrát je to úvodná fáza pre neskôr mainstreamovo populárnych umelcov.

Mainstream – Pozícia spojená s komerčným úspechom umelca, skladby mainstreamovo úspešného umelca sú zväčša hrávané v rádiách a sú vysoko populárne naprieč všetkými cieľovými skupinami

Mix & Master – Postprodukcia zvuku, vykonávaná zvukovým inžinierom

Nahrávací software – Počítačový program používaný pre nahrávanie vokálov, či zvukov. Nutnosť pre novodobé nahrávanie hudby.